Ватан севмак иймондандур!

Ўзбекистон овози

Газетага 1918 йил 21 июнда «Иштирокиюн» номи билан асос солинган

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газетаси

Нархи: 5 сўм

1993 йил 19 май, чоршанба № 91. (21.442).

ИШОНЧ ЁРЛИҒИ ТОПШИРИЛДИ

18 май куни Чехия Республикасининг Ўзбекистон Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Рудольф Сланский мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовга ишонч ёрлиғини топширди.

Элчи ўзининг янги вазифасини Ўзбекистон раҳбари ва мамлакат халқига Чехия Президенти саломини ҳамда эзгу тилакларини етказиш билан бошлаётганидан мамнуният изҳор этди. У мустақилликка эришган Ўзбекистон билан Чехия Республикаси ўртасидаги ўзаро манфаатли алоқаларни ривожлантириш учун куч-ғайрат сарф этишини маълум қилди.

Ислом Каримов Рудольф Сланскийни бундай масъулиятли вазифани бажаришга киришаётгани билан қутлар экан, унинг саъй-ҳаракатлари мамлакатларимиз ўртасидаги иқтисодий, маданий, илмий-техник ҳамкорликни янги босқичга кўтаришга кўмаклашади, деб умид билдирди.

Ишонч ёрлиғини топшириш маросимида Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири С. Сафоев иштирок этди.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

«ЎЗБЕКИСТОНДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЧОРВАДОР» ФАХРИЙ УНВОНИ ТАЪСИС ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши қарор қилади:

1. «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган чорвадор» фахрий унвони таъсис этилсин.

2. «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган чорвадор» фахрий унвони тўғрисидаги низом тасдиқлансин.

3. «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган чорвадор» фахрий унвони таъсис этилиши муносабати билан «Ўзбекистон Республикаси давлат мукофотлари тўғрисидаги Низом»га (Ўзбекистон Республикаси Олий Советининг ведомостлари, 1983 йил, 16, 246-модда) қуйидаги қўшимчалар киритилсин:

10-модданинг «Б» банди «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган пахтакор» деган сўзлардан кейин «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган чорвадор» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

12-модда «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган пахтакор» бўлимидан кейин қуйидаги мазмундаги қисм билан тўлдирилсин:

«Ўзбекистонда хизмат кўрсатган чорвадор» фахрий унвони республика чорвачилиги, паррандачилиги ва асаларичилигини ривожлантиришга катта ҳисса қўшган давлат, жамоа, фермер, ижарачи ва шахсий хўжаликларнинг, шунингдек ўқув юртлари, илмий-тадқиқот, зооветеринария муассасаларининг ва лойиҳа ташкилотларининг юқори малакали ходимларига берилади».

Ўзбекистон Республикасининг Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 7 май,

«ЎЗБЕКИСТОНДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЧОРВАДОР» ФАХРИЙ УНВОНИ ТЎҒРИСИДА

НИЗОМ

1. «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган чорвадор» фахрий унвони республика чорвачилиги, паррандачилиги ва асаларичилигини ривожлантиришга катта ҳисса қўшган давлат, жамоа, фермер, ижарачи ва шахсий хўжаликларнинг, шунингдек ўқув юртлари, илмий-тадқиқот, зооветиринария муассасаларининг ва лойиҳа ташкилотларининг юқори малакали ходимларига берилади.

2. «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган чорвадор» фахрий унвони Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси, Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалик вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар кенгаши ҳамда вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликларининг тақдимномасига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан берилади.

3. «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган чорвадор» фахрий унвони бериш тўғрисидаги илтимослар одатда мукофотга тақдим этилаётган шахс ишлаб турган жамоа маъмурияти ҳамда касаба уюшмалари ташкилоти томонидан юқори турувчи орган ёки ташкилот олдига қўйилади.

Илтимослар, шунингдек, шаҳар ва туман ҳокимликлари томонидан ҳам қўйилиши мумкин.

4. «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган чорвадор» фахрий унвонига сазовор бўлган кишиларга белгиланган намунадаги гувоҳнома ва кўкракка тақиладиган нишон топширилади.

5. «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган чорвадор» нишони кўкракнинг ўнг томонига тақилади.

6. «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган чорвадор» гувоҳномаси ва кўкрак нишони Ўзбекистон Республикаси Президенти номидан тантанали ва кенг ошкоралик вазиятида топширилади.

7. «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган чорвадор» фахрий унвонидан фақат Ўзбекистон Республикаси Президенти маҳрум этиши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг қарори

«ЎЗБЕКИСТОНДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЧОРВАДОР» ФАХРИЙ УНВОНИ ТАЪСИС ЭТИШ ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚОНУНИНИ АМАЛГА КИРИТИШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши қарор қилади:

1. «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган чорвадор» фахрий унвони таъсис этиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонуни 1993 йил 1 августдан эътиборан амалга киритилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг раёсати кўкракка тақиладиган «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган чорвадор» нишонининг тасвири ва тавсифи икки ойлик муддат ичида ишлаб чиқилишини таъминласин ва тасдиқласин.

3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси кўкракка тақиладиган «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган чорвадор» нишони тайёрланишини таъминласин;

Чорвачилик ходимларининг ишлаб чиқаришнинг ўта машаққатли тармоқларида машғул бўлган айрим тоифалари учун имтиёзлар белгилаш тўғрисидаги масалани қараб чиқсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси
Ш. ЙЎЛДОШЕВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 7 май

• ЗАМОНДОШЛАРИМИЗ •

Корхонада Рафиқжон Холматовга нисбатан «Иш устасидан қўрқар» деган мақолни қиёслаш одат бўлиб қолган. Жиззах вилоятидаги Пахтакор районида фаолият кўрсатаётган 7-автокорхонада ўз касбини пухта ўзлаштириб олган машина ҳайдовчилари кўп. Лекин улар ичида қирқ йил ишлагани камдан-кам топилади.

— Кўп йиллар ишлайверсанг, малаканг ортиб, одамларга заҳмат бўлиб туюладиган меҳнат одатий ҳолатга айланиб қолар экан, — дея тан олади Рафиқжон Холматов. — Шу йиллар мобайнида хилма-хил транспорт воситаларини бошқаришни ўзлаштириб олдим. Аммо ҳеч вақт кўнгилсиз ҳодиса юз беришига йўл қўймадим.

Уста ҳайдовчи Рафиқжон Холматов ҳақ. У шунча йил ишлаб, техникани ҳамиша соз сақлади. Бирон шубҳа туғилса, эринмасдан машинанинг камчилигини тузатиб борди. Шундан бўлса керак, у бошқарган машиналар бирон марта ҳам ҳайдовчига панд бергани йўқ.

Суратда: Р. ХОЛМАТОВ.
У. ҚЎШВОҚОВ олган сурат.

ЎзХДП делегацияси сафари

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгашининг биринчи котиби Маҳмуджон Расулов бошчилигидаги ЎзХДП делегациясининг Хитойга ташрифи давом этмоқда. РАТА-ТАСС нинг Пекиндаги мухбири Павел Спириннинг хабар қилишича, Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси доимий комитетининг аъзоси Ли Жуйхуан делегация билан учрашувда Хитой Ўзбекистон билан ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантириш учун бутун кучини сарфлашга тайёр, деб таъкидлади. «Хитой халқ республикаси билан Ўзбекистон ўртасида қадимий тарихий алоқалар мавжуд, бу қўшни мамлакатларнинг ҳамкорлиги Хитой халқининг ҳам, ўзбек халқининг ҳам туб манфаатларига мос бўлиб тушади», деди Хитой партия арбоби.

Синьхуа агентлигининг хабарига кўра, учрашувда Маҳмуджон Расулов ХХРга қилинган ташриф иккала мамлакатга ўзаро дўстона муносабатларни мустаҳкамлаш сари илгари силжиш имконини беради, деб умид билдирди.

ХКП раҳбарлигида турли партия ва жамоат ташкилотларини бирлаштирувчи Хитой халқ Сиёсий маслаҳат кенгаши Умумхитой комитетининг раиси лавозимини ҳам эгаллаб турган Ли Жуйхуан учрашув вақтида ХХРдаги ислоҳотлар ва ташқарига очиқлик сиёсатининг асосий ютуқлари ҳақида гапириб берди.

(ЎзА).

КОМИССИЯ ЙИҒИЛИШИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси ҳузуридаги ёш муаллифларнинг энг яхши асарлари ва илмий ишланмаларига Ўзбекистон Республикаси давлат мукофотини бериш комиссиясининг дастлабки йиғилиши бўлиб ўтди. Уни комиссия раиси, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Президенти М. Салоҳиддинов бошқарди.

Йиғилишда сўзга чиққанлар мазкур давлат мукофотининг таъсис этилиши мустақил мамлакатимиз келажаги — ёшларга бўлган беқиёс ғамхўрлик намунаси эканини таъкидладилар. Мукофотлар ёш, энг иқтидорли, бадиий ижод ва илм вакилларига берилиши, бу борадаги тарғибот ишларини бошлаб юбориш лозимлиги айтиб ўтилди. Давлат мукофотига номзодларнинг ҳужжатлари шу йил 20 июнгача қуйидаги манзилда қабул қилинади:

Тошкент шаҳри, 700011, Навоий кўчаси, 11. Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси, «ёш муаллифларнинг энг яхши асарлари ва илмий ишланмаларига давлат мукофоти бериш комиссиясига» деб ёзилсин. (ЎзА).

«ЕР ЮЗИДА ТИНЧЛИК ТАНТАНА ҚИЛСИН»

Мана шу сўзлар Тошкентнинг марказий кўчаларидан бирида пайдо бўлган ёдгорлик тошига бир неча тилларда ўйиб битилган. Халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий уюшмаси «Бутун дунёда тинчлик учун» халқаро ҳаракатининг Ўзбекистон пойтахтига атайлаб келган вакиллари билан биргаликда шу ёдгорлик тошини ўрнатишга бағишланган маросимни тайёрлади.

Халқаро тинчлик ҳаракатида турли мамлакатлардан миллионлаб оддий кишилар иштирок этмоқдалар, улар тинч-тотув яшашни, яхши қўшничилик, эзгулик ва адолат тантанаси йўлида куч-ғайратларни бирлаштиришни ташвиқот қилмоқдалар.

Ҳозирги пайтда турли қитъалардаги катта шаҳарларда 60 мингдан ортиқ ёдгорлик ўрнатилган. Тошкентда ўрнатилган «Тинчлик лавҳаси» Ўзбекистондаги биринчи лавҳадир. Лекин яна бошқа ёдгорликлар ўрнатилади, чунки республика халқининг Ўзбекистоннинг ўзидагина эмас, бутун ер куррасида тинчликни сақлаб қолишга интилиши жуда кучлидир.

(ЎзА мухбири).

ЎЗИНГДА БОРИГА НЕ ЕТСИН

Вилоят газлаштириш идораси ишчи-хизматчиларни бозор иқтисодиёти шароитида ижтимоий ҳимоялаш борасида ибратли тадбирларни амалга оширмоқда. Уй-жой қурувчиларга 10-15 йил муддат билан керакли миқдорда қарз берилаётир. Меҳнатда ўзини кўрсатган кишилар учун идора қарзнинг 30 фоизидан кечиши ҳам мумкин. Жамоанинг ҳар бир аъзоси кунига овқат учун 40 сўм пул олади.

Пайариқ, Ургут, Пастдарғом, Жомбой районларида бошқарманинг чорвачилик ва ғаллачилик ёрдамчи хўжаликлари бор. Самарқанд, Каттақўрғон район газчилари эса бир неча йилдан бери лимон етиштиришади.

— Ишчи-хизматчиларга бутун йил давомида арзон нархда гўшт, сут, ёғ, лимон етказиб берамиз, — дейди газлаштириш идораси бошлиғи Муҳаммад Молот. — Ходимларимиз эса кўнгли тўқ ҳолда унумли меҳнат қилмоқдалар. Шу боис вилоятимизда газлаштириш режадагидан икки ҳисса кўп миқдорда амалга оширилмоқда. Ҳатто Омонқўтон тоғларию Қарнаб чўли бағридаги хонадонларга ҳам табиий газ етиб борди...

Фармон ТОШЕВ.

ҚИЗҒАЛДОҚЛАР УНДИ ЙИГИТ ҚОНИДАН...

Қибрай туманидаги Май қишлоғида Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитасининг ходими, жиноятчи тўдаларга қарши курашда фожиали ҳалок бўлган Саидакбар Нажимов бюсти очилди.

Бу ерга эрта тонгданоқ қишлоқнинг ёшу қари барча аҳолиси тўпланди, қардош Қозоғистон, қўшни Хўжанд вилояти божхонаси вакиллари келди.

Ёдгорлик очилишига бағишланган маросимда сўзга чиққан вилоят ва туман божхона раҳбарлари, марҳумнинг сафдошлари, ҳамқишлоқ ёру биродарлари Саидакбарнинг қисқа, аммо мазмунли ҳаёт йўли, инсоний фазилатлари ҳақида тўлқинланиб сўзладилар.

Зангиота қишлоғида туғилиб вояга етган Саидакбар ҳарбий хизматни тугатгач, божхона қўмитасининг Май қишлоғидаги чегара постида ишлай бошлади. Бу серқатнов йўл 13 та шохобчага бўлиниб, Қозоғистон ва Бўстонлиқ тумани сарҳадларига бориб туташади.

...Ярим тунда қир томондан шиддат билан кетаётган юк машинасининг чироғи кўринди. Саидакбар машинага ўтириб, шубҳали кўринган «Камаз»нинг йўлини тўсиб чиқди. Ҳайдовчининг йўл варақаларини текширгач, машинани постга олиб бориш лозимлигини айтди. Шу вақт ён томондан қирқма милтиқдан отилган ўқ Саидакбарни яралади. Олишув узоқ давом этди. У осонликча таслим бўлмади, тўппончасида бор ўқнинг ҳаммасини жиноятчиларга қарата отиб улгурди. Аммо улар кўпчилик эди. Жиноят изини йўқотиш мақсадида қотиллар унинг жасадини сувга ташлаб юборишди.

...Ҳарбий оркестр садолари остида алвон тасма қирқилиб, ҳарир парда туширилади, тўпланганлар кўз олдида мармар шоҳсупа устида Саидакбар Нажимовнинг Ҳамза номидаги давлат мукофоти лауреати, ҳайкалтарош Анвар Раҳматуллаев талқинидаги сиймоси намоён бўлади. Божхона ходимлари автоматлардан ўқ узиб ҳамкасбларини хотирлайдилар, ҳайкал пойига гулчамбарлар қўйилади.

Саидакбар Нажимов кўксига қадалган ўқ суюкли аёлни ёридан, уч нафар фарзандни меҳрибон отадан, муштипар ота-онани лочиндек ўғлондан, ҳамкасбларни жасур сафдошларидан жудо қилди. Бироқ Саидакбар беҳуда қон тўккани йўқ, у юрт бойлигини талаётган кимсалар билан тенгсиз олишувда мардларча ҳалок бўлди, бугун лолазорга айланган она тупроққа бош қўйди.

Маросимда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Т. Миръёқубов қатнашди.

П. НИШОНОВ.
ЎзА мухбири.
Тошкент вилояти

ШУ КУННИНГ НАФАСИ

ДЎСТЛИК РИШТАЛАРИ

ЧОРЖЎЙ. 17—18 май кунлари бу ерда Туркманистон Республикаси оқсоқолларининг тўртинчи маслаҳат кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашни Туркманистон Республикасининг Президенти Сапармурод Ниёзов олиб борди.

Оқсоқолларнинг маслаҳат кенгашида Туркманистонга қўшни Ўзбекистон Республикасининг вилоятлари раҳбарлари — Бухоро вилояти ҳокими Д. Ёдгоров, Қашқадарё вилояти ҳокими Т. Хидиров, Хоразм вилояти ҳокими М. Жуманиёзов, Сурхондарё вилояти ҳокимининг ўринбосари Қ. Аҳмедовлар иштирок этди. Ўзбекистонлик вакиллар ҳар иккала республиканинг ўзаро иқтисодий ҳамкорлик сиёсати, ўзбек ва туркман халқларининг дўстлиги, биродарлиги тўғрисида тўлқинланиб гапирдилар.

О. УСАНОВ.

«ЭКОСАН» ЯНА ЙЎЛДА

Ўзбекистон экология ва саломатлик жамғармаси «Экосан» мутахассислари яна сафарга отланди. Саломатлик поезди бу гал Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларига йўл олди. Жумҳурият Соғлиқни сақлаш ва Мудофаа вазирликлари, «Ўзбексавдо» концерни, Ўрта Осиё темирйўл бошқармаси ва бошқа мутасадди ташкилотлар иштирокида тузилган беш вагондан иборат поезд замонавий тиббий асбоб-ускуна билан жиҳозланган. Сафар мобайнида ўттизга яқин олий тоифали шифокор ҳамда саккиз нафар профессор беморларга хизмат қилади.

— «Экосан» — соғлом авлод учун» поезди сафаридан мақсад, — дейди «Экосан» жамғармаси раиси, профессор Ю. Шодиметов, — оғир экологик ҳолатдаги минтақада истиқомат қилаётган оналар ва болалар саломатлигини тиклашга ёрдам беришдир. Шунингдек, эҳтиёжманд оилаларга тиббий ёрдам кўрсатилади, турли шифобахш ичимлик ва озиқ-овқат маҳсулотлари, болалар кийимлари, ўқув анжомлари тарқатилади.

С. ҚИЛИЧЕВА,
ЎзА мухбири.

АВАЗЧЎЛГА ГАЗ КЕЛДИ

Авазчўл шаҳарчаси Усмон Юсупов районидаги Ғафур Ғулом номли давлат наслчилик заводининг маъмурий маркази. Кейинги ўн йилликда яйдоқ қир-адирлар бағрида барпо этилган мазкур аҳоли пунктида ҳозир 250 чорвадор оиласи — икки мингга яқин киши истиқомат қилаётир.

Чўпон-чўлиқлар посёлкасида 420 ўринли ўрта мактаб, болалар боғчаси, қишлоқ врачлик амбулаторияси ва маиший хизмат уйи ишлаб турибди. Шаҳрисабзнинг танга ором берувчи шифобахш булоқ суви қувурлар орқали бу ерга етиб келган. Хонадонлар водопроводлашган.

Бу ишларнинг ҳаммаси давлат наслчилик заводи директори, район партия кенгаши ижроия бюроси аъзоси Мамат Жумақуловнинг саъй-ҳаракати билан юзага келаётир. У хўжаликни ободонлаштириш, боғроғга айлантириш, замонавий турар жойлар қурилишига бош-қош бўлиб одамлар обрў-эътиборини қозонмоқда.

— Амалга ошираётган ишларимиз ҳаммаси одамларга қулайликлар яратишга қаратилган, — дейди директор. — Қарши — Авазчўл оралиғида автобус қатновини йўлга қўйдик. Яқинда чорвадорлар оиласи учун яна бир қулайлик яратилди: хонадонларга табиий газ тортилади. Авазчўллик уй бекалари тезак ёқиб чой қайнатиш юмушидан халос бўладилар.

М. КАРОМОВ.

● СПОРТ

ЎЗБЕКИСТОН БАЙРОҒИ ОСТИДА

Финляндиянинг Тампери шаҳрида чарм қўлқоп усталарининг жаҳон чемпионати ўтказилди. Бу халқаро мусобақада юртимиз боксчилари биринчи марта мустақил Ўзбекистон Республикаси байроғи остида рингга кўтарилдилар. Саккиз нафар боксчимиз учрашувларни кўтаринки руҳда ўтказишга ҳаракат қилишди. Зеро чемпионлик учун муросасиз баҳсда ғолиблик супасига кўтарилиш ҳар кимга ҳам насиб этавермайди.

Тошкентлик Ҳикматилла Аҳмедов истиқлол юртимиз мухлислари ишончини оқлашга зўр берди. У 51 килограммгача вазнли боксчилар билан баҳсда маҳорат кўрсатди. Ҳикматилла чорак финалда германиялик Мирко Шадни енгган бўлса, ярим финалда мисрлик Мустафо Ҳасандан устун келди. Лекин ҳал қилувчи учрашувда кубалик Вальдемар Фонтга бас келолмади. Шундай қилиб, боксчимиз жаҳон чемпионатининг кумуш медалини қўлга киритди. Мусобақада эса кубалик боксчилар саккизта олтин, учта кумуш медали билан биринчи бўлишди.

ТАБИИЙ ОФАТ ХУРУЖИ

СИРДАРЁ ВИЛОЯТИ. («Ўзбекистон овози» мухбиридан). 17 май куни ёққан кучли сел ва дўл туфайли вилоятнинг Ш. Рашидов, «Оқолтин», Меҳнатобод ҳамда Мирзаобод туманлари талай хўжаликлари экинзорларининг кўпгина қисмлари катта зарар кўрди. Деҳқонларнинг улкан ва машаққатли меҳнатлари эвазига ундириб олинган пахта ниҳоллари, бошқа қишлоқ хўжалик экинларига зиён етди.

Ҳозир вилоятда табиий офат келтирган хуруж оқибатларини тугатиш юзасидан шошилинч чоралар кўрилаётир. Зарар кўрган районларнинг хўжаликларига вилоятнинг бошқа ҳудудларидан зарур техника, ишчи кучлари сафарбар этилмоқда.

Мазкур районларда табиий офат оқибатларини тугатиш штаблари тузилди. Айни пайтда амалий чоралар кўриш бошлаб юборилди.

А. УМАРОВ.

• ХДП: сиёсий ташкилот нуфузи

ИЖТИМОИЙ АДОЛАТ —БОШ МЕЗОН

Меҳнаткаш ва аҳил, маънавий юксак халқи, зукко раҳнамоси бор диёр — Она-Ватанимиз Ўзбекистон истиқлол йўлида дадил одим ташламоқда. Мукаммал Қомусга, ҳайрихоҳ сиёсий кучларга эга элга ёрқин келажак муносибдир. Аммо бунинг учун ички имкониятларни, инсон эркини рўёбга чиқара оладиган давлатнинг ўзи камол топиши, барқарор, тўкис жамият шаклланиши учун муайян вақт талаб этилади.

Президентимиз, партиямиз Раиси И. А. Каримов давлат бош ислоҳотчи бўлади, деб уқтирганлиги бежиз эмас. Масалан, ўргатилмаган тулпорнинг жилови бўш қўйиб юборилса, чавандозни йиқитиб ташлаши мумкин. Бозор иқтисодиёти ҳам биз учун синалмаган отга ўхшайди. Нопок кимсаларга озгина эрк берилганди, оддий халқ ҳисобидан бойлик орттиришга шўнғиб кетилганлигининг гувоҳи бўлдик. Гўё ким нима хоҳласа, шуни қилаверадигандек туюлди, уларга. Шу тариқа қонунбузарлик кўпайди. Давлатнинг давлатлиги эса фуқаросининг ҳуқуқини ҳимоя қилишдир. Ўзбекистон Халқ демократик партияси бу борада биринчи бўлиб бонг урди. Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгашининг кейинги пленумларидан бирида Марказий Кенгаш биринчи котиби М. Расулов республика ҳукуматига, маҳаллий ҳокимият тизимларидаги ички ишларга мутасадди ўртоқлардан жиноятчиликка қарши фаол, таъсирли кураш олиб бориш ишига жиддий эътибор беришларини талаб қилган эди. Президентимизнинг ташаббуси билан жиноятчиликка қарши кескин зарбалар берилмоқда. Уюшган жиноятчи гуруҳларнинг афти халқ олдида очиб ташланмоқда. Бу эса одамлар қалбида адолатга ишонч, келажакка умид уйғотмоқда.

Яқинда ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилишга доир долзарб масалалар ХДП шаҳар, район кенгашлари пленумлари, фаоллар йиғилишлари, бошланғич партия ташкилотлари мажлисларида кўриб чиқилди. Айниқса, Қамаши, Ғузор районлари, Қарши шаҳри партия фаоллари йиғилишларида кишиларни безовта қилаётган бу муаммони ҳал қилишга киришилгани жуда ўринли, халқимизнинг фикр-ўйига мос чора-тадбир эканлиги қайд этилди. Йиғин қатнашчилари Президентимизнинг халқ фаровонлиги йўлидаги саъй-ҳаракатларига ғов бўлаётган ва ҳозирги оғир иқтисодий шароитдан ўз нафси йўлида фойдаланаётган кимсаларга нисбатан шафқатсиз бўлиш лозимлигини уқдирдилар.

Қарши шаҳридаги Қашқадарё қурилиш тресли, темир йўл тармоғи бошланғич партия ташкилотлари, шунингдек, «Чақар», «Навоий» маҳаллалари ҳудудий бошланғич партия ташкилотлари жиноятчиликка қарши кураш барчанинг иши эканлигини ҳисобга олиб, бу борада ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига ёрдам беришга шай эканликларини изҳор этдилар.

Маълумки, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари партия ташкилотларидан холи қилинган. Аммо сиёсий барқарорликка таъсир этувчи, халқнинг норозилигига олиб келувчи ҳоллар содир бўлса, бунга бефарқ қараш асло мумкин эмас! Шунинг учун биз ҳокимликлардаги партия аъзолари ва депутатларимизга таянамиз. Зеро, қонунийликни, ҳуқуқ-тартиботни ва фуқароларнинг хавфсизлигини таъминлаш маҳаллий ҳокимият органларининг биринчи галдаги конституцион бурчидир. Шу сабабли бу масала вилоят кенгаши ижроия бюросининг эътиборидадир.

Ҳозир биз ҳар бир маҳалла, қишлоқда осойишталикни сақлаш чораларини кўряпмиз. Бунда ҳудудий бошланғич партия ташкилотлари таъсири ва нуфузини ошириш муҳим аҳамиятга эга. Уларга аҳолини ҳуқуқий, сиёсий ва маънавий жиҳатдан тарбиялаш ишлари билан кўпроқ шуғулланишни тавсия этдик.

Шунга кўра кенгаш аъзолари, аппарат ходимлари шаҳар, район партия кенгашларида бўлишганда жойларда маънавий муҳит, иқтисодий вазият, ижтимоий адолатни тиклаш, аҳолининг кам таъминланган табақаларини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишнинг аҳволи билан қизиқмоқдалар. Қонунчилик ва жамоат тартибини мустаҳкамлаш масалаларига халқ ноиблари маҳаллий кенгашларидаги ХДП гуруҳлари алоҳида эътиборни қаратмоқдалар. Улар ўз мажлисларида шунга доир масалаларни кўриб, маҳаллий кенгашлар сессияларига ўз таклифларини киритмоқдалар.

Кўп жойларда турли моллар ва озиқ-овқат маҳсулотларини текин даромад орттириш мақсадида ғайриқонуний йўллар билан республикадан ташқарига олиб чиқиб кетишга уринишлар бўлмоқда. Ҳозиргача вилоятимизда жумҳуриятдан четга олиб кетишга уринилган кўплаб фактлар аниқланиб, ўз вақтида тўсиқ қўйилди. Бу халқимизнинг ризқ-насибаси, тонналаб мева-сабзавот, озиқ-овқат маҳсулотлари, камёб саноат моллари эди. Жойларда ХДП ташкилотлари ҳар бир ана шундай ҳолга муносабатини билдириши шарт, деб ҳисоблаймиз. Вилоят ҳокимлигининг бу борада кўраётган чораларини ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш ҳам қарз, ҳам фарздир.

Ҳозирги даврда яна бир муҳим масала — кадрлар сиёсатида ўзимизнинг қатъий сўзимизни айтишдир. Масалан, ХДП Касби туман кенгаши ижроия бюроси яқинда «ХДП дастури талаблари асосида халқ хўжалиги учун ишчи кадрлар тайёрлашда тумандаги ҳунар-техника билим юртлари, ХДП аъзоси бўлган раҳбарларнинг амалга ошираётган ишлари тўғрисида»ги масалани кўриб чиқди. Бюро ўз вазифасига совуққонлик билан қарагани учун тумандаги 20-ҳунар-техника билим юрти директори, ХДП аъзоси Раҳмонқул Шоҳимардоновга ишончсизлик билдириб, жуда тўғри иш қилди.

Бундай мисолни Яккабоғ туман партия кенгаши фаолиятидан ҳам келтириш мумкин. Мана, энг сўнгги мисол. Туман кенгаши ижроия бюросининг мажлисида электр алоқа ва почта алоқаси бўлимларининг иши кўриб чиқилди. Чунки аҳоли алоқа хизматидан норози, эътироз кўп эди. Ҳақиқатан ижроия бюро бу ташкилотлар ишини қониқарсиз, деб топди.

Ҳозир асосий эътибор ХДП аъзоси бўлган депутатларнинг фаоллигини оширишга қаратилаётир. Вилоят партия кенгаши ижроия бюросида Нишон туман партия кенгашининг ХДП аъзоси бўлган халқ депутатлари томонидан партия дастури ва низоми талабларининг бажарилишини таъминлаш юзасидан олиб бораётган ишлари тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Партия аъзоси бўлган депутатларнинг сайлов мавзеларидаги, сессиялардаги, комиссиялардаги фаолияти чуқур таҳлил қилинди. Муборак тумани ташкилотининг партия аъзоси бўлган депутатларга ўз ваколатларини бажаришда қандай ёрдам кўрсатаётганлиги тўғрисидаги масала ҳам ўрганилди. Тумандаги депутатлар орасида партия аъзолари озчиликни ташкил қилади. Талабчанлик руҳида ўтган бу мажлисда йўл қўйилган камчиликлар очиб ташланди. Сайлов мавзелари доирасида, ноиблар орасида партия қатламини мустаҳкамлаш тадбирлари белгиланди.

Маълумки, ҳар қандай қарорнинг ижроси назорат қилинсагина дурустроқ самара бериши мумкин. Акс ҳолда қарорлар қоғозда қолиб кетаверади.

Вилоят кенгаши ижроия бюросида «Ўзбекистон Халқ демократик партияси Деҳқонобод туман кенгашининг Республика Президенти фармонлари асосида қишлоқ аҳолисининг ҳаёт шароитини яхшилаш борасида олиб бораётган ишлари ҳақида»ги масала ўрганилиб, бу борада Президент фармонлари ижросини таъминлашда партиявий таъсир воситаларидан етарли фойдаланилмаётганлиги ўз вақтида кўрсатиб ўтилган эди. Шу йил март ойида ушбу қарорнинг ижроси кўриб чиқилди. Партия ташкилоти ва туман ҳокимлигининг саъй-ҳаракати туфайли бир йил ичида аҳолига томорқа ер ажратиш, уларни ичимлик суви билан таъминлаш, озиқ-овқат маҳсулотларини одилона тақсимлаш, кишиларга арзон нархда чорва моллари сотиш соҳасида қатор ишлар қилинганлиги қайд этилди.

Вилоят партия кенгаши ижроия бюроси, шунингдек, шаҳар, туман кенгашлари ижроия бюролари аъзолари орасида касаба уюшмаси, ёшлар ва хотин-қизлар қўмиталарининг етакчилари ҳам анчагина бор. Барча сиёсий, маърифий, ахлоқий қадриятларга доир тадбирлар улар билан ҳамкорликда ўтказилмоқда. Бизга хайрихоҳ бўлган барча соғлом кучларнинг атрофимизга бирлашганлиги, тинчлик, осойишталик, миллатлараро тотувлик ишимизга ижобий таъсир кўрсатяпти.

Партия ташкилотининг вазиятни тўғри баҳолай билиши, истиқлол йўлларини олдиндан кўра билиши, доимо адолат ва ҳақиқат тамойилларига риоя қилиши ҳам бундан кам аҳамиятга эга эмас. Сиёсий ташкилотимиз нуфузи ошиб, мавқеи янада мустаҳкамланишининг гарови ҳам шунда.

Панжи БЕРДИЕВ,
Ўзбекистон ХДП Қашқадарё вилоят кенгашининг иккинчи котиби.

• *Президент Фармони қандай бажариляпти?*

● Минг шукрки, миллий қадриятларимиз тикланаяпти. Ўзбекистон мустақиллиги бунга кенг имкониятлар очиб бермоқда. Шарқона яшаш тарзи, миллий урф-одатларимиз шаклланадиган, камол топадиган, ўзини тўла намоён этадиган ошён қадим-қадимдан маҳалла бўлган. Ўзбекистон Республикаси раҳбарияти маҳаллалар фаолиятини яхшилашга қаратилган бир қатор тадбирларни кўрмоқда. Барча қатори кўҳна Марғилон шаҳрида ҳам бу тадбирларни зўр мамнуният билан кутиб олдилар ва улар изчиллик билан ҳаётга татбиқ этилмоқда. Айниқса, шаҳардаги «Ёйилма» маҳалласида бу борада бир қатор ибратли ишлар амалга ошириляптики, улар ўрганишга арзийди. Маҳалла қўмитасига 25 йилдан буён Асилжон Бадалов раислик қилиб келади. Ўтган йили унга республикамиз Президентининг Фармонига биноан Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими унвони берилди.

Бу унвон маҳалла фаолларини, айниқса унинг раиси А. Бадаловни янада унумли ишлашга даъват этди.

МАРҒИЛОНДА ШУНДАЙ МАҲАЛЛА БОР

«ЁЙИЛМА» маҳалла қўмитаси ва унинг фаоллари халқимизнинг урф-одатлари ва удумларини эъзозлаб, маҳалла аҳлини жипслаштириш, ҳамкорлигини мустаҳкамлаш борасида ибратли ишларни амалга оширмоқда.

Қўмитанинг 11 нафар аъзоси бор. Аъзоларнинг аксарияти кўпни кўрган, оғир-енгил кунларни бошидан кечирган кишилардир. Улар орасида зиёлилар, ишчилар, хизматчилар, нафақадорлар бор. Маҳалла қўмитаси ҳузурида 5 та уй қўмитаси, 7 та маслаҳат кенгаши комиссияси мунтазам ишлаб турибди. Маданий-оқартув ишлар, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, тўй ва маросимларни ўтказиш, уй-жой фондини сақлаш, жамоат тартибини сақлаш, оқсоқоллар кенгашлари, ўртоқлик суди комиссиялари шулар жумласидандир. Фозилжон Собиров, Абдурайим Олимов, Исроил Орипов, Муҳаммаджон Жўрабоев, Раҳматжон Умаров, Шерали Қўлдошев, Қурбон Қодиров, Замира Ўзганбоева, Носир Болтабоев, Раимжон Каримов сингари ўнлаб фаоллар маҳалла ишларида жонкуярлик қилмоқдалар. Маҳалла қўмитасининг оқсоқоли А. Бадалов ташаббуси билан бўш ётган ташландиқ ер текисланиб, шифохона қурилди. Ўнга яқин хонаси бор бу шифохонада болалар врачидан тортиб, тиш докторларигача алоҳида кабинетга эга. Ҳозир ҳашар йўли билан барпо қилинган бу шифохона маҳалла аҳлига хизмат кўрсатаяпти.

Шунингдек, озиқ-овқат магазини, новвойхона ҳам ҳашар йўли билан тикланди.

Ҳозирги кунда шаҳар ҳокимлиги кўмагида маҳалла ҳудудида 280 ўринли болалар боғчаси қурилишига киришилди. Янги новвойхона, гўшт дўкони, сабзавот маҳсулотлари дўкони барпо этиш мўлжалланмоқда. Бундан ташқари, маҳалла шаҳар марказидан анча олислигини ҳисобга олиб, гузар атрофида бозорча ташкил этиш режалаштирилган.

Умуман олганда, Марғилонда республикамиз Президентининг аҳолини ижтимоий ҳимоялаш, турмуш фаровонлигини оширишга қаратилган тадбирлари ҳаётга изчиллик билан татбиқ этилмоқда. Хусусан, ўтган йилда аҳоли оғирини енгил қилиш борасида кўзга кўринарли ишлар амалга оширилди. Гапимиз қуруқ бўлмаслиги учун мисол келтириш мумкин. Шаҳарда 1989—1991 йиллар мобайнида жами 7,8 километр газ қувурлари ётқизилган бўлса, ўтган йили 30 километрга етди ёки 370 хонадонни газлаштиришга эришилди. Шунингдек, сув тармоқларини ўтказиш 1991 йилга нисбатан салкам беш бараварга ошди. Ободонлаштириш ишлари учун маҳаллаларга 1 миллион 720 минг сўм, маҳалла жамғармаларига 1 миллион 803 минг сўм ўтказилди.

ҚУВОНЧЛИСИ шундаки, амалга оширилаётган бу ишлар одамларда истиқболга ишонч уйғотмоқда. Маҳалла ҳудудида йирик давлат муассасалари ва ташкилотлари йўқлигига қарамай, маҳалла қўмитаси фаоллари аҳолини ишга жойлаштириш билан ҳам жиддий шуғулланмоқдалар. Маҳалла аҳлининг аксарияти шаҳардаги ипакчилик ва «Атлас» бирлашмаларида, турли ташкилотларда самарали меҳнат қилмоқда. Кўп болали аёлларнинг аксарияти эса «Ёдгорлик» уй меҳнати фабрикасида ишга жалб қилинган.

Айни вақтда маҳалла ҳудудидаги косиб-ҳунармандлар фаолияти ўрганилмоқда. Бундан мақсад косиб ва ҳунармандларни бирлаштириб, маҳалланинг ўзида кичик тадбиркорлик хўжалигини юргизишдир. Шунингдек, вилоят улгуржи савдо базаси билан ҳамкорликда маҳалла ҳудудида кичик тикувчилик цехи ташкил этиляпти. Бунинг учун ҳозир бино тайёр. Тез кунда у таъмирлана бошланади. Эски тегирмон ҳам қайта тикланмоқда.

Ҳозир меҳнатга лаёқатли аҳолининг 98,6 фоизи иш билан таъминланган. Маросим ва маъракаларнинг замон талаби руҳида ихчам, исрофгарчиликсиз ўтиши айниқса, жиддий назорат қилинмоқда. Тўй-ҳашамларни ўтказишга қийналган оилаларга маҳалла жамғармасидан ёрдам берилмоқда. Шифохона раҳбари З. Ўзганбоева хотин-қизлар кенгашини бошқаряпти. Ёш оилаларни мустаҳкамлаш, тарбияга доир суҳбатлар мунтазам ўтказилмоқда. Муросаси келишмаётган оилалардаги жанжалнинг сабаби аниқланяпти. Кейинги 4 ой мобайнида 5 оила хотин-қизлар кенгашининг фаол иштироки туфайли қайта тикланди. Ўнлаб оилаларда тотувлик, ҳамжиҳатлик қарор топди. Маҳалла қўмитаси аъзолари, фаоллари ва кексалар ёшларга ҳар ишда ибрат бўлиб келишмоқда. Шу боисдан ёшлар уларнинг ишларига жон деб бош қўшишмоқда. Амалга оширилган ишларнинг барчаси маҳалла ёшларининг фидокорлиги, беғараз меҳнати туфайли рўёбга чиқаётганлиги ҳам шундан. Ёшлар қабристонни обод қилишда, 5 гектар мевазор боғ барпо этишда жонбозлик кўрсатдилар.

Хуллас, «Маҳалланг—ота-онанг» деган ҳикматнинг нақадар тўғрилигини «Ёйилма»да кўриш мумкин. Аҳоли бир ота-она фарзандларидек аҳил, иноқ яшашмоқда.

— Ишимиз баракаси — меҳр-оқибатлигимизда, — дейди маҳалла оқсоқоли А. Бадалов. — Оқибат, маълумки, қийин паллада синовдан ўтади. Ҳозир иқтисодий қийинчилик борлиги ҳаммага маълум. Аммо бу кунлар ҳам ўтиб кетади. Бунга республикамиз Президенти кўраётган тадбирлар кафолат бериб турибди.

Шаҳар янги ҳокимияти маҳаллалар фаолиятини жонлантиришга катта эътибор бермоқда, маҳалланинг чинакам тарбия ўчоғи бўлиб қолишини мунтазам назорат қилмоқда. Ҳокимлик Президентимиз фармонига кўра ҳар бир маҳаллага шаҳар «Ҳайрия» жамғармасидан маблағ ажратди. Тўғрисини айтганда, бизнинг маҳалламизда «Маҳалла» хайрия жамғармаси бундан 3 йил муқаддам ташкил этилган эди. 1990 йилнинг июнь ойида маҳалла аҳли кенгашиб алоҳида жамғарма ташкил этишга аҳд қилди. Бунинг учун ҳар бир хонадон ҳар ойда жамғармага 1 сўмдан ҳисса қўшадиган бўлди. Аввалига маблағни қўмита қошида жамғариб юрдик. Сўнгра, 1991 йилнинг апрель ойида маҳалламиз учун давлат банкида алоҳида ҳисоб очдик. Шаҳардаги турли ташкилотлар ҳам бизга ёрдам бера бошлади. Шу тариқа маҳалламизнинг ўз жамғармаси вужудга келди. Кўпгина ободончилик ишлари ана шу жамғарма ҳисобидан амалга оширилди.

Аммо, жамғарманинг аксарият қисми меҳр-шафқат йўли билан кам даромадли оилаларга ёрдам кўрсатишга сарфланди ва сарфланмоқда. Хусусан ҳозирга қадар 5 нафар кам даромадли маҳалладошларимиз уйига шу фонд ҳисобидан табиий газ ўтказиб берилди. Ўнлаб уйлар таъмирланди. Ҳозирги кунда бундай хайрия ишлари давом этмоқда. Ёлғиз қариялар, серфарзанд оилаларга 1000 сўмдан 1500 сўмгача ёрдам маблағи ажратилмоқда. 30 нафардан зиёд кам даромадли оилаларга эса мунтазам озиқ-овқат маҳсулотлари сотиб олиб берилмоқда. Президент томонидан ажратилган маблағдан маҳалламизда ўринли фойдаланиш, уларни янада кўпайтириб боришга жиддий эътибор беряпмиз. «Маҳалла» жамғармасини кўпайтириб боришда маҳалладошларимиз кучи билан яратилган мевазор боғимизнинг аҳамияти ҳам катта бўлмоқда. Бултур боғимиздаги дарахтлар мевага кирди. Дастлабки ҳосил маҳалла аҳлига арзон нархларда сотилди. Шунга қарамай дастлабки йилдаёқ боғимиздан 5 минг сўм соф даромад кўрдик. Хайрия йўли билан тарқатилган ҳосил бу ҳисобга кирмайди, албатта.

Маҳалла жамғармасини бойитиб бориш юзасидан яна бир қатор режалар туздик. Маҳалла ҳудудида эски ташландиқ тегирмонни юргизиш, косиб-ҳунармандлар бирлашмасини тузиш, кичик корхоналар ташкил қилиш ишлари шулар жумласидандир.

Хуллас, биз, маҳалла қўмитаси фаоллари аҳоли истиқомат жойи Президентимиз айтганидек, ўз-ўзини бошқариш бўғини, аҳиллик, меҳр-оқибат маскани бўлиб қолиши учун бутун чораларни кўраяпмиз.

● Ҳа, «Ёйилма» маҳалласида аҳолининг жипслиги, бирлиги мустаҳкамланмоқда. Шунинг учун ҳам бугунги мураккаб вазиятда маҳалла аҳли вужудга келган иқтисодий қийинчилик ва муаммоларни осонлик билан енгиб ўтмоқда. Бунда эса аҳиллик, ҳамжиҳатлик муҳим омил бўлмоқда.

М. МИРЗАЖОНОВ,
А. ҚОДИРОВ,
«Марғилон ҳақиқати» газетасининг ходимлари.

Санъаткор яратган манзара қалб туйғуси орқали тасаввур этилади. Санъат воситасида яратилган буюм кишиларга манзур бўлдими, демак у тушунарли бўлгани.

Гап миллий ҳунармандчилик санъати ҳақида бораётган экан, бу даставвал Бухорога алоқадор. Бу ерда «Кандакор» ҳунармандчилик устахонаси ишлаб турибди. Қўли гул, қалби қайноқ ва серзавқ усталар бу ерда мис ва бошқа металлардан санъат буюмлари яратишмоқда. 50 хилдан ортиқ лаган, патнис, ёритгич, кўза, қумғон, тақинчоқлар, турли совға буюмлари санъаткор меҳнати, ҳунарманд маҳорати билан кишилар қалбини қувончларга тўлдираётгани бежиз эмас.

Устахонада ўттиз нафарга етар-етмас кишилар меҳнат қилишади. Устахонанинг очилишида машҳур халқ устаси Салим Хамидов ташаббускор бўлганди. Устахона меҳнат аҳли яратган буюмлар АҚШ, Германия, Болгария, Руминияда бўлиб ўтган халқаро ярмаркаларда юқори баҳога сазовор бўлган.

Суратларда: металлга ўйиб гул-манзара яратиш устаси Салимахон Маҳмудова ва устахонанинг истеъдодли ҳунармандлари.

Ш. ШАРОПОВ (ЎзА)
олган суратлар.

Инсон тақдирига лоқайд бўлмайлик

Фарғона вилоятининг «Олтин водий» рўзномаси ўтган йил сонларидан бирида икки жамоатчи мухбирнинг каттагина мақоласини ўқиб бир бегуноҳ одам ҳимоя қилинганидан мамнун бўлган эдим. Ахир, кейинги йилларда «пахта иши», «ўзбеклар мафияси» деган разил баҳона билан қанча-қанча ишчан, меҳнаткаш, ҳалол кишиларимиз бадном қилинмади!

ЯХШИЛИК УНУТИЛМАС

Бу мақолада ҳам ўшандай асоссиз айбланган бир раҳбар адолат паноҳига олинган эди. Меҳнат фаолиятини оддий кетмончиликдан бошлаб, тиришқоқлиги туфайли табелчи бўлган, сўнг эса механизация билим юртига кириб ҳунар ўрганиб, бир неча йил трактор минган, ҳалоллиги эътиборга олиниб, чорвачилик фермасига мудирлик қилган, омборчилик вазифасида ишлаган Турғунбой Йўлдошев Қўқон ҳисобчи-иқтисодчи тайёрлаш мактабида ҳам ўқиди.

У ўзи туғилиб ўсган Бувайда районидаги Навоий номли колхозга қайтиб яна далада ишлаётганида хўжалик раҳбарлари уни Марказий Фарғона ерларини ўзлаштирувчилар сафига йўллади. Турғунбой Аччиққўлда ташкил этилган бригадага бошчилик қилган дастлабки йилдаёқ пахта ҳосилдорлигини 33 центнерга етказишга муваффақ бўлди. Бригада етакчисини енгил автомашина билан сийладилар.

Бу орада жамоа чорвачилиги оқсаб қолган эди. Уни ўнглашни Турғунбой Йўлдошевга ишониб топширдилар. Бу соҳадаги билими етарли эмаслигини ўйлаб, қишлоқ хўжалиқ институтининг зооветеринария факультетига ҳужжат топшириб, ишлаб юриб диплом олди.

1985 йилда Аччиққўлдаги иккита пахтачилик бригадасини бирлаштириб, яна Турғунбойни чўлга таклиф қилишди. Унинг бригадаси йил сайин режани биринчилардан бўлиб бажарар эди. Орадан икки йил ўтиб, уни жамоага раис қилиб кўтардилар. Бу вазифада Турғунбой ўзининг бор тажриба ва имкониятларини ишга солди. Колхоз ишлаб чиқаришининг барча тармоқларида ишлаб, амалий тажриба орттирган раҳбар йил сайин хўжалик иқтисодиётини тўғри йўлга солиб, катта ютуқларга эришишда жамоа аъзоларига бош-қош бўлди.

Турғунбой Йўлдошев раислиги йилларида кўплаб ободончилик ишлари амалга оширилди: болалар боғчаси, маъмурий бинолар, мактаб, иккита чойхона, омборхона бинолари «обжувоз» ғишт ва тахта тилиш цехлари қурилди, қишлоқ кўчалари асфальтланди. Каримбобо массивидан 30 гектар ер ўзлаштирилди, 300 дан ортиқ оила уй-жой қуриш учун ер участкалари олди.

Бироқ жамоа хўжалиги тобора ўсиб-ривожланиб бораётганида раисни, бош ҳисобчи Акбарали Содиқовни, хазиначи Йўлдошали Маманазаровни, бош иқтисодчи Ҳакимжон Темировларни прокуратурага чақириб қолишди. Бу воқеа 1989 йилнинг баҳорида рўй берди.

Кимнингдир чақуви билан Масковдан келган Гдлян-Иванов гуруҳи «оперативчи»лари ҳеч нарсадан ҳеч нарса йўқ «сенлар район раҳбарларига пора берган-санлар, бўйнингга оласанлар» деб дағдағага тушдилар. Турғунбой Йўлдошевни эса «сен пора бериб, раисликни сотиб олгансан!» деб қийин-қистовга олишди. Бироқ бу дўқ-пўписадан кутган натижани чиқара олмадилар. Чунки буларнинг ҳаммаси ғирт туҳмат эди.

Шундай бўлса ҳам бу иғво ишнинг поёни чўзилгандан чўзилди. Турғунбой Йўлдошев «иши» жами саккиз марта текширилди. Ҳар сафар чорвачиликнинг ёмон аҳволи, ерлар талон-торож қилингани, раис район раҳбарларига пора бергани қайта-қайта асоссиз зикр этилаверди. Бу иш билан Тошлоқ, Учкўприк, Фарғона район прокуратураси, охири вилоят прокуратураси шуғулланди. Ниҳоят, вилоят прокуратураси ишни ёпди.

Шунда ҳам ғийбатчилар тинчимадилар, раисни холжонига қўйишмай юқорига юмалоқ хатлар ёзишда давом этдилар. Бунақада асаблари темир одам ҳам чидамайди. Турғунбой Йўлдошев уч дафъа ариза бериб раисликдан бўшаб олди.

Афсуски, уни яна тинч қўймадилар. Жамоа хўжалиги манфаати йўлида сарфланган 9800 сўм маблағни Турғунбойнинг зиммасидан ундиришни талаб қилдилар. Мақсад шуки, шунча ёзиб, ҳеч бўлмаганда 9800 сўмга айбдор қилиш, шу билан ўзларини оқлаш.

Турғунбой ҳам анойи эмас: бўйнига олмади. Шундан кейин янги раис Турғунбойнинг қариндошларини тўплаб, «келинглар, шу одамнинг қарзини бизлар узиб қўяйлик, шу билан шу иш тинчиб кетсин» деди. Қариндошлар рози бўлишди. Қўл ҳам қўйиб беришди.

Бироқ Турғунбой Йўлдошевнинг қатъий норозилиги билан айримлари берган пулларини қайтариб олишди.

Турғунбой ўз қишлоғига сиғмай, ҳозир қўшни Учкўприк районига қарашли жамоа хўжаликлардан бирининг Аччиққўл массивидаги ерларида ижарачи бўлиб турибди. У ўша жойда ҳам ишбилармонлиги туфайли тиниб-тинчимай беш келидан иборат электр билан ишлайдиган обжувоз қурган. Унинг даромади бир-икки раисникидан ортса-ортадики, кам эмас.

Аммо у қорнига эмас, қадрига йиғлаяпти. Шунча йил шунча вазифаларда ишлаб, номи ёмон деб тилга олинмаган, бир ҳалол кимсанинг охир-пировардида ёмон отлиқ бўлиб қолиши ғоят таассуфли ишдир. Шунинг учун ҳам Турғунбой Йўлдошев пок номини тиклаш умидида бизга эланиб турибди. Биз унга кўмак беришимиз керак. Чунки улуғ Ҳадисда бу хусусда ибратли насиҳат борлигидан хабардормиз. «Бир мўмин кишини ғийбат қилаётганда унинг обрўсини ҳимоя этишга қодир бўлатуриб, буни қилмаса, Тангри уни бу дунёда ҳам, у дунёда ҳам хор этур». Дарвоқе, яхшилик унутилмас.

Рустам РАҲМОН.
«Ўзбекистон овози» мухбири.

РАИС ОТ МИНДИ

Деновдаги Бобур номли жамоа хўжалиги ўтган йили 500 тоннага яқин ёнилғи сарф қилган эди. Бунинг харажатларини ҳозирги нархларга чақиб кўрсангиз 50 миллион сўм деган сўз. Атиги 1200 гектар майдонда деҳқончилик қилаётган жамоани табиийки, бу харажат зилдай босиб кетади.

Хўжалик раиси О. Улуғов ўйлаб-ўйлаб бир қарорга келди. Фаолларни йиғди-да: «Келинглар, ҳар қайсимиз юк машинасини «служебка» қилиб юрмайлик-да, от минайлик», деди. Таклифни аксарият одамлар маъқуллашди. Шу-шу 7 та юк машинаси хўжаликнинг бошқа юмушларига ишлатиладиган бўлди.

Одилбек раиснинг касби — чорвадору иқтисодиётга ҳам қизиқади. Ҳисоб-китоби пишиқ. Шундан бўлса керакки, хўжалик мактаблари, қишлоқ даволаш муассасалари қурилиши, ободонлаштиришга маблағ топа билаётганидан ҳеч ким ажабланмайди.

— 40 та отимиз бор, — дейди раис. — Йўлини топиб фойдалансак, шунча тракторнинг ишини бажаради. Тўғри, энди техникавий тараққиёт деган гапдан юз бурмайлик. Лекин айни замонда ёнилғи йўқ, эҳтиёт қисм йўқ деб ер чизиб ўтирмайлик. Ишлайлик.

Раис от минди. Айтмишларки, от минган одам ортда қолмас.

О. УСАНОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

ГУЛИСТОНДА ХАЛҚАРО АНЖУМАН

Мирзачўл халқаро анжуманлар масканига айланмоқда. Яқинда Гулистон давлат дорилфунунида шундай анжуман бўлиб ўтди. Мавзу — Ўзбекистоннинг чет эл давлатлари билан иқтисодий ҳамкорлиги ҳамда унинг истиқболи. Анжуманда АҚШнинг Чикаго, Австралиянинг Сидней университетлари олимлари, Канадалик ва бошқа чет эллик бакалаврлар маъруза қилдилар.

Анжуман ишида гулистонлик олимлар ва дорилфунун талабалари ҳам фаол иштирок этдилар.

«Ўзбекистон овози» мухбири.

ХАТЛАР, ХАТЛАР, ИЧИ ТЎЛА ДАРДЛАР...

Халқ айтгани ҳақ чиқар

МУШТАРИЙ:

...мулоҳаза юритади

ЯХШИЛИККА БУЮРСИН

«Бюджет дегани, бу давлатнинг ҳамёни, чўнтаги. Мана шу давлат бюджети нимага сарф қилиняпти, биринчи навбатда кераклн тармоқларга юборилялтими, ёки қандайдир майда, эртага бизларга керак бўлмайдиган ишларни ҳал қилиш учун сарфланяптими?»

Ушбу жумлаларни ўзини азоб-уқубатлар гирдобига солиб бўлса-да, халқимизнинг эртанги кунги роҳат-фароғатини ўйлаб, порлоқ истиқлолга ишонч билан боқиб раҳнамолик қилаётган Президентимиз И. А. Каримовнинг «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат» номли китобидан ўқидим.

Мен ҳам айнан шу хусусда, яъни давлат ҳамёнига кўз тиккан соҳа — қишлоқлардаги ҳунар-техника билим юртлари фаолияти борасида фикр юритмоқчи эдим. Чунки, ушбу хилдаги билим юртлари, очиғи, давлат бюджети билан «тирик». Аммо билим юртлари ўқитиб, тайёрлаётган мутахассисларнинг давлатга қанчалик нафи тегаётир?

Бизнинг Фарғона вилояти Учкўприк районидаги 21 ҳунар-техника билим юрти 1974 йили ташкил топган. Дастлаб у фақат тракторчи-механизаторлар тайёрлар эди. Бугунги кунда ип йигирувчи, қурувчи, наққош бўламан, деганлар ҳам шу ерга келса бўлади. 24 та гуруҳдаги 648 нафар ўқувчи таълим олишади, касб ўрганади. Буларга тўрт фасл учун уст-бош, иш кийими, озиқ-овқат ётоқхона бепул қилинган. Ўқитувчи тарбиячи, нафақа ва ҳатто ўқув қуроллари — техника ва ускуналар ҳам давлат ҳисобидан.

Лекин тўғрисини айтганда, деярли барча қишлоқ ҳунар-техника билим юртларида мутахассислар тайёрлаш жараёни ва тайёрланган мутахассислар сифати қониқарсиз. Буни рўй-рост тан олиш пайти келди.

Мана мисол: ушбу 21-ҳунар-техника билим юртининг тажрибали ўқитувчиси Н. Қамбаров дарсида 10 февраль куни 3 ўқувчи, учинчи соат дарсида беш ўқувчи қатнашди. Биология ўқитувчиси Н. Тўрақулов ва она тили муаллими М. Юсуповлар дарс ўтаётган гуруҳлардаги аҳвол ҳам айнан шундай. Бундай нохуш ва сурункали манзарани ушбу ўқитувчиларнинг ўзлари тан олдилар.

Хўш, бундан кимга фойда-ю, кимга зарар? Албатта, давлат зарар кўряпти. Халқ ризқи қийиляпти.

Шу боис касб ўргатувчи билим юртларининг ўқитиш сифатини бир сидра қайта кўриб чиқиш керак, деб ўйлайман.

Т. ШУКУРОВ,
Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси аъзоси.

...танқид қилади

БЕКОРЧИЛИК

«Тошкентқурилиш» корпорацияси қурилиш-механизация трестига қарашли 1-бошқарма асосан қурилиш тупроқ ишлари билан шуғулланади. Ушбу улкан юмушни уддалашга мўлжалланган бир қанча баҳайбат бульдозер ва экскаваторлар бор.

Бироқ, назаримда бозор иқтисодиёти шароити, эски шериклар билан ўзаро алоқалар узилганидан техникалар бекор. Чунки, улар иш йўқлигидан (бунинг сабаби яна ўша ёниғи, эҳтиёт қисм, дегандек) «дам олишга чиқди»лар. Бунисиям майли-я, техникаларнинг «тирилламай» қўйганидан механизация воситаларининг тажрибали ҳайдовчилари ҳам хафа.

Қолаверса, бир малакали мутахассис қанча маблағ, вақт ҳисобига тайёрланган. Яна ундан унумли фойдаланмаслик зарари қанча?! Уй-жойга халқимизнинг талаби кучайган бир пайтда, боримиз (техникалар, мутахассисларимиз)ни коримизга яратолмасак, бу — қандай гап ахир?

Ҳ. ҒОФУРОВ,
ХДП бошланғич ташкилоти котиби.

...таклиф этади

ЙЎЛКИРА АРЗОНЛАШАРМИДИ?

Ҳозирги шароитда сафарга отланадиган киши борадиган манзилига қандай етиб олишни ва қайтиб келишни кўпроқ ўйлайдиган бўлиб қолди. Чунки, йўлкира ҳақи кун сайин қимматлашаётир.

Шу боис, бир таклифим бор эди. Республикамизда газ бор. Шаҳардаги кўпчилик автобус ва таксилар газ билан юришга мослашган. Шаҳарлараро, умуман республика аҳоли манзилларига қатнайдиган автобуслар ҳам газ билан юришга мослаштирилса, балки йўлкира ҳақи арзонроқ бўлардими...

Ю. РАВШАНОВ,
Қашқадарё вилояти.

1. «Гуллар оғушида». 2. «Умидли парвоз...».

А. АЗИЗОВ сурат-лавҳалари.

• Кўрганлар сўзласин

КИНОЛАРДАГИДЕК ЭМАС ЭКАН

Яқинда Ҳиндистонда бўлиб ўтган 89-парламентлараро конференцияда халқ ноиби сифатида республикамиз делегацияси сафида қатнашиб келдим. Буюк ҳинд диёрида кечган кунлар хотирамда муҳрланди. Биз ҳинд халқи ҳаётини фақат кинофильмлар орқалигина «биламиз» экан. Ҳинд диёрида бир ҳафта яшадик. Ана шу етти кун ичида бу ерда ҳаёт кечириш оддий халқ учун нақадар оғир эканлигини ҳис этдик. Кўпчилик аҳоли ишсиз, камбағал тоифага киради. Шу билан бирга меҳнат кўпроқ қўл кучи билан амалга оширилади. Қурилишларда кўтарма кранлар йўқ ҳисоб. Ғиштларни юқори қаватларга бошларида олиб чиқишаётган қурувчиларни, қўлда буғдой ўраётган деҳқонларни кўрдик. Далаларда ҳам биздагидай комбайн, тракторларни учратмадик. Шаҳарлар ишсизлар-у гадойларга тўла. Ана шу кузатганларимиз жонажон юртим — ҳур Ўзбекистонга нисбатан меҳримни ўн чандон оширди. Назаримда, завод ва фабрикаларимиз-у корхоналаримизда иш унумини янада юқори даражага кўтаришимиз учун имконият етарли экан.

Сафардан олинган таассуротларни сайловчиларим билан бўлаётган учрашувларда уларга сўзлаб беряпман.

Тоҳир РЕЖАПОВ,
Ўзбекистон халқ депутати. Олтинкўл тумани.

• Пиру бадавлатлар

НЕВАРА-ЧЕВАРАЛАРИ ПАРВОНА

Тошлоқ районидаги «Оқ-олтин» жамоа хўжалигининг Қўрғонча қишлоғида истиқомат қилаётган Умринисо момо Тешабоева аср ёшини қоралаб қолди. Онахон умр бўйи одамларга яхшилик қилиб, пахтакорлик ва пиллакорлик билан шуғулланди. 4 ўғил, бир қизни камолга етказди. Ҳозир фарзандлари ҳам момолари каби нафақахўр бўлиб, кексалик гаштини суришмоқда. Умринисо момонинг 35 невара, 62 чевараси бир ерга йиғилгудек бўлса, ўзига хос тўйхонага айланиб кетади.

Абдулҳай
ҚУТБИДДИНОВ.

Тўхташ АШУРОВ

СИГИР ҚАЧОН ТУҒИЛГАН?

ҲАЖВИЯ

Бюрократия ва қоғозбозлик иллатларини таг-томири билан тугатамиз деганлар қаттиқ адашади. Ахир, улар ҳам қўл қовуштириб ўтиришгани йўқ. Ўз устида ишлашаяпти, изланишаяпти. Янгидан-янги кашфиётлар яратишяпти. Исботими, мана:

Наврўз байрами арафасида Масаллиддин сигирини сотгани бозорга олиб борди. Мол бозорига кираверишда уни доим пишиллаб турадиган хомсемиз йигит тўхтатди:

— Молга уч юз, ўзингизга икки юз — жами беш юз сўмлик чипта оласиз, акажон!

Масаллиддин ҳайрон:

— Мен сотилмайман, фақат мол сотилади.

Назоратчи елка қисди:

— Барибир, янги қоида шунақа.

На илож. У жонини суғургандек беш юз сўм чиқариб берди. Энди бозор томон қадам ташлаганди яна унинг йўлини тўсди.

— Тағин нима дейсиз?

— Шошилманг ака, ҳали иш кўп.

— Қанақа иш?!

— Ҳокимликдан сигир ҳақиқатан ўзингизники эканлигини тасдиқловчи справка кўрсатинг.

Масаллиддин севиниб кетди.

— Мана, унақа справка бор.

— Яхши. Энди молингизнинг зоти, аждоди, лўнда қилиб айтганда, келиб чиқиши ҳақида справка.

Масаллиддин таажжубда:

— Буни мен қаердан биламан?

— Сиз билмасангиз, ким билади. Шунақа ҳужжат бўлмаса бозорга кирита олмаймиз, ҳаққимиз йўқ. Янги қоида шунақа.

— Шуларни олиб келсам бўладими, ука?

— Йўқ. Шошилманг яна бор.

— Яна нима бор?

— Ветеринария идорасидан сигирингизнинг қачон, қаерда туғилганлиги, юқумли касаллик билан касалланган-касалланмаганлигини тасдиқловчи юмалоқ муҳр билан босилган ҳужжат албатта керак.

— Яна-чи?

— Янами? Сигирингиз СНГ регионларидан ташқари, яъни хорижий ғарбий давлатларга қарашли яйловларда бўлганми-йўқми? Мабодо бўлса, қанча муддат бўлганлигини исботловчи хориж ветеринария дўхтирларидан бир шапалоқ справка.Муҳри юмалоқ бўлиши шарт, Аксинча қабул қилинмайди.

— Бўладими?

— Йўқ, шошмай туринг, ака. Яна анча нарса керак эди-ёв. Ҳа, молингизнинг кино-пинога тушгани олинганми-йўқми, тушса қанақа кинога, шу ҳақда кинематография комитетидан ҳужжат. Тағин-тағин десангиз, молингиз неча марта бўйида, э бўғоз бўлган, яъни неча марта туққан. Буни ҳужжатлар асосида исботлаб беришингиз зарур. Яна нимайди, ҳа қуриб кеткур-е...

Назоратчи ўйланаётганда Масаллиддин бир гектар ерни чопиб ағдар-тўнтар қилганда ҳам чиқмаган пешонасидан тер қуюлар, кўз олди қоронғилашган, умрида айланмаган боши айланаётган эди, биринчи марта қон босими ошиш қанақа даҳшат бўлишини аъзои-баданидан ҳис этиб турарди. Қани энди замон кўтарсаю молнинг арғамчи-парғамчиси билан бўйни ғулуғул товуқнинг бўйнига ўхшаган шу назоратчининг бўйнига маҳкам боғлаб, бор-е, мол бош-кўзимдан садақа деб кетаверса. Аммо Масаллиддин тишини-тишига қўйиб, сабр-тоқат билан назоратчи йигитнинг яна нималар талаб қилишини кутиб турарди. Кўнглидан э, худо мени шунақа эзма одамга йўлиқтиргандан шайтонга йўлиқтирсанг бўлмасмиди, деган ўй ўтарди.

— Яна-чи?

Энди унинг овозида ўчакиш оҳанги ҳукмрон эди.

Назоратчи калаванинг учини топгандек бўлди.

Молингиз нечанчи марта бозорга келиши, яъни сотилиши?

— Мен қаердан биламан. Ўзим сотиб олганимга икки йил бўлди. Мол эгасидан нечанчи марта сотилиши, деб сўраб ўтирибманми? Балки, у киши ҳам бировдан олгандир. Шу ҳам гап бўлдию. Ахир, бу қип-қизил майнавозчилик-ку.

— Мендан хафа бўлманг-да, ака, менда нима айб, янги қонун шунақа.

Масаллиддин тишларини ғижирлатиб сўради:

— Бўлдими, кетаверайми?

— Йўқ, қаёққа кетасиз? Яна бор. Молингиз неча марта ўғирланган? Судланганми-йўқми?

— А?!

— Молингиз неча марта ўғирланган, судланган деяпман? Шу ҳақда ҳам ҳужжат керак.

— Мен ҳалол, пешона теримга сотиб олганман. Молнинг неча марта ўғирлангани-ўғирланмагани етти ухлаб менинг тушимга кирибдими? Бунга қаердан ҳужжат топаман. Ким беради, бунақа аҳмоқона справкани?

Назоратчи йигит иржайиб, ётиғи билан тушунтирарди:

— Ўлимдан бошқасининг иложи бор, ака. Бирор ўғрибошини топиб, озгина муомала қилсангиз, олам гулистон, қарабсизки, ҳужжат бир чеким нос-дек кафтингизда турибди.

Масаллиддин масхараомуз кулди. Ғазаб билан мушт бўлиб тугилган қўллари арғамчини қаттиқ қисди.

Шу пайт ола сигир сузмоқчи бўлиб назоратчига ташланди. Аммо маҳкам қисилган темирдек панжа орасидаги арғамчи уни тортиб қолди. Мол фақат назоратчининг столини сузиб ағанатиб юборди. Назоратчи оёғи осмондан бўлиб тушди. У ўрнидан турибоқ мол етаклаб кетаётган Масаллиддинга қараб хитоб қилди:

— Ҳў, ака, тағин овора бўлиб юрманг, энди ўзингиз ҳақингиздаги ҳужжатларга ўтамиз...

СИЗНИ ҚИЗИҚТИРГАН САВОЛЛАР

ХИЗМАТ ҲАҚИ ОЛИНАДИ

● САВОЛ: Мен икки ойлик алимент пулини алоқа бўлими орқали олган эдим. Негадир 2893 сўм пулдан 2436 сўм қўлимга тегди, холос. Айтингчи алимент пулидан алоқа хизмати учун ҳақ ундирилиши тўғрими?

С. МИРМЎМИНОВА,
Избоскан райони.

● ЖАВОБ: Болангизнинг моддий таъминоти сифатида алимент пулини сизнинг манзилгоҳингизга юборилиши азалдан ўрнатилган тартиб ҳисобланади. Бироқ, кейинги пайтда маиший хизматлар, жумладан алоқа хизмати учун ҳақ миқдори бир неча маротаба ортиб кетган. Масалан, пул ўтказилиши учун ҳақ 16 фоизни ташкил қилади. Алоқа хизмати учун алимент пулларидан ҳақ ундирилмаслик имтиёзи эса қоидада кўрсатилмаган.

ҚАРИНДОШГА УЙЛАНСАМ БЎЛАДИМИ?

● САВОЛ: Мен уйланадиган қиз яқин қариндошимиз. Айтишларича, яқин қариндошлар ўртасида никоҳ тузиш ман қилинган эмиш. Шу тўғрими?

Э. НАЗАРОВ,
Тошкент.

● ЖАВОБ: Ўзбекистон никоҳ ва оила кодексининг 19-моддасида никоҳ тузишга монелик қиладиган ҳоллар кўрсатиб берилган. Унга кўра лоақал биттаси ҳозир бошқа никоҳда турган шахслар, бир насл-насаб чизиғи бўйича тўғри туташган қариндошлар, туғишган ва ўгай ака-укалар билан опа-сингиллар, шунингдек, фарзандликка олганлар билан фарзандликка олинганлар, ёхуд биттаси руҳий касаллиги ё ақлий заифлиги сабабли суд томонидан муомалага лаёқатсиз топилганлар ўртасида никоҳ тузишга йўл қўйилмайди.

ФАХРИЙЛАР АРДОҚДА

● САВОЛ: Маълумки байналмилал бурчини ўташ йўлида қанчадан-қанча йигитлар қурбон бўлди, жароҳатланди. Ҳалок бўлганларнинг оилаларига, жароҳатланганларга ҳукумат томонидан имтиёзлар охирги пайтда эълон қилиндими?

Б. ОЛЛОЁРОВ,
Андижон.

● ЖАВОБ: Собиқ СССР даврида ҳам, республикамиз мустақилликка эришгандан кейин ҳам байналмилал бурчларини адо этганлар учун ва уларнинг оилаларига бир қатор имтиёзлар белгиланган. Жумладан байналмилалчиларнинг дам олишлари, даволанишлари учун имтиёзли йўлланмалар берилиши, турар-жой шароитларини яхшилаш учун биринчи навбатда квартиралар билан таъминланиш, коммунал хизматлари ва турар-жой ҳақи, газ, сув (иссиқ сув ҳам), электр қувватидан имтиёзли фойдаланиш, уйларни имтиёзли яъни, бепул хусусийлаштириб бериш каби қулайликлар яратилган.

ЗАЁМЛАРИМНИ НИМА ҚИЛАМАН?

● САВОЛ: Менда собиқ СССР даврида чиқарилган 3 фоизли ички ютуқли заёмлардан 10 минг сўмлик бор. Бу заёмларнинг пулини олиш тақдири қандай бўлмоқда?

Х. УСМОНОВ,
Язёвон райони.

● ЖАВОБ: Республикамиз мустақил бўлгандан кейин ҳам уч фоизли ички ютуқ заёмлари (қимматбаҳо қоғозлар)ни пулга ёки республика доирасида амал қилинадиган заёмлар билан алмаштириб келинди. Эндиликда 3 фоизли заёмларни алмаштириш учун белгиланган муддат тугаган. Узрли сабаблар инобатга олиниб заёмларингизни пулга ёки бошқа заёмга алмаштириб берилиши масаласида ҳокимликнинг молия бўлимига мурожаат этишингизни тавсия қиламиз.

А. ҲАСАНОВ,
ҳуқуқшунос.

• Гап эгасини топади

Автобуслар хизматидаги нуқсонлар ҳақида кўп ёзиляптию, натижа кутилганидек бўлмаяпти-да. Ҳа, энди «Яхши отга бир қамчи» дегандай хатосидан хулоса ясаб, ишини ўнглаб кетаверганга не етсин.

Бизлар иккинчи гуруҳ ногиронларимиз. Тошкент районидаги «Ўзбекистон 50 йиллиги» жамоа хўжалигида яшаймиз. Тўғриси, ўзимиз кўп шаҳарга чиқмаймизу, аммо шу хўжаликда яшовчиларнинг ўқиш, иш, рўзғор ташвиши деб Тошкентга қатнашга қийналаётганлигидан безовта бўлиб, қўлга қалам олдик.

Илгари, 1993 йилгача 169-тезюрар автобус, 176, 479-автобусларнинг шаҳарга қатнови ҳарқалай дуруст эди. Аммо Чорсу метро бекати ва Ғиштқўприк оралиғида қатновчи 479 рақамли автобус ҳаракатининг янги йилга келиб тўхтагани ғалати «сюрприз» бўлди. Олой бозори — Тельман участкаси бўйлаб 176-йўналишидаги автобуслар сони иккитагина бўлиб қолди. Устигаустак 169-тезюрар автобус ҳаракатида ҳам кескин камайиш юз беришидан икки-уч бекат юргач унинг эшиклари очилмайдиган даражагача етди. Баъзан тезюрарлигини рўкач қилиб Тошкент халқа йўлигача тўхтамайдиган «қилиғи» ҳам бор. Агар шаҳардан биз томонга юрмоқчи бўлсангиз, Олой бозоридаёқ ҳайдовчи «Юнусобод» универсамигача борувчи йўловчилар чиқмасин, «универсамда тўхтамайман» деб шанғиллайди. Демак, ушбу йўналишдаги универсам, Тошкент халқа йўли бекатларида 169-автобусни кутиб ўтирган йўловчилар уни кузатиб қолишади, холос. Яна шундай бекатлар борки, улар оралиғи жуда узоқ. Мабодо йўловчи кўп бўлиб автобус кейинги бекатда тўхтайдиган бўлса, унга чиққандан чиқмаган маъқул. Чунки тирбанд автобусда лайлакдек бир оёқда келасиз-у, яна бир-икки чақирим пиёда юриш кимга ҳам ёқади, дейсиз.

Хуллас, ўша «сюрприз» қурғурдан норозилигимиз ва ушбу йўналишдаги автобуслар миқдорининг камайганини нохуш кутиб олганимиз сабабларини изоҳлашга ҳаракат қилдик. Зора, мутасаддилар бу каби «тезюрар»лик ва «камқатновлик»ларга нуқта қўйсалар, деган илинжимиз бор.

Олим РАҲИМБЕРДИЕВ,
Эгамберди ҚУРМАТОВ,
Тошкент тумани, «Ўзбекистон 50 йиллиги» жамоа хўжалиги.

РЕДАКЦИЯДАН: Аввалом бор муштарийларимиз фикрида жон бор. Улар таъкидлаганидек, ақлли кишилар бировлар хатосидан сабоқ чиқаради. Аммо автобуслар хизматининг беминнат бўлмаётгани хусусида Жиззах шаҳри бўйлаб ҳаракат қиладиган 1 рақамли ва Самарқанд-Булунғур йўналиш бўйича қатнайдиган автобуслар устидан ҳам «сигнал»лар йўқ эмас. Ўйлаймизки, улар ва уларнинг нуқсонларидан хулоса чиқарган бошқа мутасаддилар кам бўлмайдилар

«УНИВЕРСАМ»ДА ТЎХТАМАЙМАН»

МАКТУБЛАРДАН САТРЛАР

● НАМАНГАН. Шаҳар вокзали учун қурилган янги бино фойдаланишга топширилди. Вокзал атрофидаги майдон ободонлаштирилиб, тартибга келтирилди. Бунёдкорлик ишларини шаҳар қурилиш трестининг биринчи бошқармаси бинокорлари амалга оширдилар.

Т. СУЛАЙМОНОВ.

● БУХОРО. Вилоят маданият марказида миллий қадриятлар ва анъаналарни эъзозлаш борасида ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Республика кўзи ожизлар жамиятига қарашли Бухоро ўқув-ишлаб чиқариш корхонасида ўтказилган учрашув ҳам кўпчиликда яхши таассурот қолдирди. Умидли шоирларнинг чиқишлари айниқса диққатга сазовор бўлди.

А. ҲАЙДАРОВ.

● САМАРҚАНД. Яқинда бу ерда республика иқтисодчи-талабаларнинг иккинчи якунловчи кўриги бўлиб ўтди. Кўрик «Қишлоқ хўжалиги иқтисодиёти, уни ташкил қилиш ва бошқариш» мавзуига бағишланди.

Иқтидорли ёшлар олимпиадасида Самарқанд қишлоқ хўжалик институти талабалари биринчи, Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти талабалари иккинчи, Бухоро Давлат дорилфунуни талабалари эса учинчи ўринни эгалладилар.

И. РАЖАБОВ.

• Акс-садо

БУ БИДЪАТДИР

«Ўзбекистон овози» газетасининг шу йил 17 апрель сонида эълон қилинган «Ош бериш доим савобми?» сарлавҳали мақолани маҳалламиз аҳолиси ўртасида муҳокама қилдик. Дарҳақиқат, муаллифлар куйиниб ёзганларидек, мақолада шу куннинг муҳим муаммоларидан бири кўтарилган.

Биз ўтган йили муборак Ҳаж сафарига борганимизда худди шундай маъракаларнинг бошқа мусулмон мамлакатларида ва Маккаи Мадинада қай йўсинда ўтказилиши билан қизиққандик. Маълум бўлишича, у ердаги мотам маросимларида етти, йигирма, қирқ, йил ошилар бўлмас экан. Ҳатто биздагидек, уч кунгача дастурхон ёзиб, фотиҳа ўқиш учун келганлар ҳам кутиб олинмас экан. Мусибатхоналарда йиғи-сиғи бўлмаслигини ҳам шу ерда эшитдик. Таъзияхона эшиги олдига кичкина шолча ёки стул қўйиларкан. Кўчадан ўтган мусулмонлар шу ерда қуръон тиловат қилиб, ўтиб кетаверарканлар. Азахонада уч кунгача олов ёқиб, овқат қилинмасакан.

Гарчи мусулмон мамлакатларида шундай экан, иқтисодий танглик даврида нима сабабдан бизда бундай маъракалар борган сари авж олмоқда? Ахир, бу маъракаларни ўтказган ҳам, унинг ошини келиб еган одам ҳам гуноҳкор ҳисобланади-ку. Тўғри, бу одатлар ўзбек халқининг ўта меҳмондўстлигидан нишона. Лекин ҳар нарсанинг чегараси бор. Ундан кўра мақолада таъкидланганидек, ҳар пайшанба қўни-қўшни, ака-ука, опа-сингиллар йиғилиб, қуръон тиловат қилиб, марҳумни эслаб турилса бўлади-ку...

Биз «Янгиариқ» маҳалламизда маъракаларни қисқартириш борасида тарғибот ишларини олиб бормоқдамиз. Яқинда маҳалламизда Авазхон деган йигит 33 ёшида вафот этди. Унинг уч фарзанди сағир қолди. Марҳумни кўмишда маҳалла аҳли пул йиғиб ёрдам бердик. Маърака ошларини қўни-қўшни, қариндош-уруғлар ёрдамида анча қисқартириб ўтказдик. Болаларга Мовароуннаҳр мусулмонлари идораси қошидаги хайрия бўлимидан ҳар ойга уч минг сўмдан нафақа бериб туришни расмийлаштирдик. Бу нафақа етим болалар балоғатга етгунча бериб бориладди.

Маҳалламиз мусулмонлари Рамазон ойида питр садақасидан ўттиз минг сўм пул йиғиб, етим-есир болаларга тарқатди. Биз бошқа маҳалла қўмиталарини ҳам бу борада ўйлаб кўриб, иш тутишга чақирамиз.

Абдупаттоҳ ҳожи
НАБИХЎЖА ўғли.
Тошкент шаҳар Юнусобод тумани «Янгиариқ» маҳалла қўмитаси аъзоси.

Г. ХАЙДАРОВ, М. ИНОМОВ

Тожикистон: халқ фожиаси ва дард-алами

(Давоми. Боши газетанинг ўтган сонларида).

Ҳайдар Шарифзода нима учун ўз диний раҳнамосига нисабатан шундай муросасиз йўлни танлади?

Уни Тўражонзоданинг маккорлиги, мутлақ ҳокимиятга интилиши, қозикалоннинг ҳар қандай йўл билан мақсадга эришиш истаги, сурбетлик ва бераҳмлик каби шахсий сифатлари қаттиқ ташвишга солганди. Бу сифатлар кўлобликларда аллақандай ўзига хос диний алоҳидалик ва мутассиблик билан қўшилиб, келгусида башорат қилиб бўлмайдиган оқибатларни келтириб чиқарган бўлур эди. Хўжа Акбар Тўражонзода итоат этмаганларни кечирмас эди, воқеаларнинг кейинги ривожи шуни кўрсатдики, кўлобликлар ҳам «худосизлар» сафига киритиб қўйилганди. Бинобарин, бошқаларни билмадигу, аммо Ҳайдар Шарифзода диний ҳокимият устига яна сиёсий ҳокимиятнинг қозикалон қўлида бирлашишидан келиб чиқадиган барча хавф-хатарни яққол тасаввур этарди.

Бироқ ҳамма ерда шундай эмасди. Қозикалон республиканинг марказий ва жанубий масжидларида обрў орттиришда давом этарди. Тоғликлар, гармликлар, душанбеликлар номоз вақтида ўз раҳнамолари шаънига тинмай ҳамду сано айтишарди. Унинг коммунистларга нисбатан муросасизлиги, ҳар қандай йўл билан Тожикистон ҳудудининг ўзида Эрон, Афғонистон, Покистонни бирлаштирувчи янги жўғрофий-сиёсий иттифоққа кирадиган Эрон типидаги давлатни барпо қилишга бўлган иштиёқи, шунингдек, аниқ бир мақсадга йўналтирилган тарғибот муҳорибаси ўз самарасини берди.

«Чароғи рўз» газетасидаги чиқишлар бунинг ёрқин далилидир. 1992 йил май ойида шундай ёзганди: «Ўзбекистонда Президентдан бошлаб то номи унчалик маълум бўлмаган шоиргача телевидение, радио, газета ёрдамида фақат ўзбекларнинг динга ишониши ҳақида гапирганлари ҳолда бошқа миллатлар тўғрисида лом-мим демаётирлар. Бу ерда турк йўналиши бўйича ягона ислом федерациясига Ўрта Осиё республикаларини, Қозоғистонни, Озарбайжонни (Тожикистон бундан мустасно) бирлаштиришга интилишмоқда. Бу иттифоқни «наҳанг», ёлғиз Тожикистонни эса «ҳимоясиз чавоқ» деб аташ мумкин. Демак, уни бир ҳамла билан ютиб юборишади».

Бу маълумот қаердан олинган, қандай мақсадда кўпайтирила бошлади? Жавоби оддий. Тожикистон халқи (собиқ партархивчи, ҳозирда этноназариячи Р. Масов фикрича, бу — зоти тоза, қадимий ҳинд Оврупо ирқига оид) истайдими — йўқми ўз кучларини жипслаштираётган

41.

шимол измига тушиб қолади. Яъни пантуркизмга бўйсунишга мажбур бўлади. Бу хол ҳақиқий тожиклар учун номатлубдир. Миллий кайфият ҳар доим давлат ҳокимияти алғов-далғов бўлиб кетган ва издан чиққан даврда кучли, ўзига ишонган, халқ равнақи йўлида ғамхўрлик қиладиган, «миллат халоскори»ни қидиришга олиб келишини қозикалон яхши биларди.

Яқинда мустақилликка эришган давлатга ким бошчилик қилиши мумкин? Ўз номига иснод келтирган коммунистларми? Юксак лавозимларни талаб қилаётган мағрур помирликларми? Ночор бўлсалар-да тобора алоҳидалашиб бораётган кўлобликлар ёки Қўрғонтепаликларми? Очиғини айтганда бу шараф уларнинг ҳеч қайси бирига насиб этмаслиги аниқ. Бу ё қозикалоннинг ўзига, ёки Тожикистондаги сиёсий воқеалар ривожига фаол таъсир кўрсатишни давом эттираётган кучли ва ҳамон қудратли ҳисобланган шимол вакилига насиб қилиши мумкин. Зеро, унинг нияти—«йўлдоши»да! Бошқасига қозикалон тоқат қилмаган бўларди.

Қ. Маҳкамов мансаб пиллапоялари чўққисидан «қулагани»дан сўнг қозикалоннинг «шимоллик» Р. Набиевни қўллаб-қувватлашдан бошқа чораси қолмаганди. Унинг ўзи ҳокимиятни тўла эгаллаши учун ҳали вазият пишиб етилмаганди. Шунинг учун ҳам «асп юриш» қилинди. Набиевни тарғиб қилишга зўр берилди.

Шариатнинг бош муфассирига нима учун бу сиёсий найранг керак бўлиб қолди? Янги Президентнинг коммунистик ўтмиши, калтабин сиёсати, муайян уруғ-аймоқчиликка берилиши, муаммолар тугунини ечишга ноқобиллиги ўз-ўзидан унинг сиёсий ўлимига олиб келган бўлур эди. Шу боис, бўш қатъиятсиз Набиевнинг ҳокимият тепасига келиши энг мақбул вариант бўлиб чиқди. Ҳа, у безиён эди.

Тўражонзода ҳаммасини аниқ ҳисоб-китоб қилганди. Тожикистон демократик партияси «Растхез», «Лаъли бадахшон»ҳаракатлари, Ислом уйғониш партияси республикада тобора обрў топиб бораётганди. Табиийки, бош диний арбоб улар билан нафақат яқин муносабат ўрнатди, балки уларнинг эълон қилинмаган раҳбару раҳнамосига айланди. Қолаверса, арзимаган бадал ҳисобига яшаб ҳам бўлмайди-да, Қозикалонда эса ҳокимият, пул, қурол яроғ... — ҳаммаси муҳайё эди.

Ҳақли савол туғилади: ислом ақидапарастлар қурол-яроқ қаердан ту-

42.

шиб қолди? Қирғин қуролларни қўлга киритиш ва келтиришнинг бир қанча синалган йўллари бўлган. Булар — қуролли кучлар, чегара қўшинлари, МҲҚ ва ИИБ бўлинмаларидан автоматлар, гранатомётлар, тўппонча ва ўқ дориларни талон-торож қилиш, сотиб олишдир. Маълумки, Душанбе майдонида май кунлари бўлиб ўтган воқеалар чоғида миллий гвардия қўмондони Раҳмонов Шаҳидонда митинг қилаётганлар томонига ихтиёридаги бир ярим мингтача ўқ отувчи қурол ва жанговор ҳолатдаги бронетранспортерлар билан ўтиб кетганди.

Яна бир манба — камёб молларга алмашиниши ҳисобига Афғонистондан қурол аслаҳа олиш, у ёққа автомобиллар олиб борилар, рангли металлар, маиший техника, гиламлар ва пул юбориларди. Фожиали воқеалар авжга минган чоқ ва ақидапарастлар эгаллаб турган жойларни ташлаб кетганларидан сўнг у томондаги «Калашников» ва ўқ дориларга қизалоқларни «бирга бир» қилиб алмаштираверишди. Бундан ортиқ беҳаёлик бўлмаса керак.

Қозикалон шахсига атай батафсил тўхталдик, мақсад — Тожикистон раҳбарлигига кимни мўлжаллашганлигини алоҳида таъкидлаб кўрсатишдир. Бинобарин, унинг амалга ошиши ҳам эҳтимолдан ҳоли эмас эди. У чоғда халқ бошига тушиши мумкин бўлган азоб-уқубатлар кўламини тасаввур қилишнинг ўзи ваҳимали.

Қозикалон тўғрисида гапирганда, у кўпдан буён ўзини ва тарафдорларини ҳукуматга муҳолиф ҳисобламай қўйганини таъкидлаш лозим. Қирғизистон вице-президенти Феликс Кулов бошчилигидаги делегация Тожикистонга келганда, 6 октябрда у билан суҳбатда қозикалон бундай деганди: «Биз май ойидан бошлаб ҳукумат таркибига кирганмиз, шу боис муҳолиф ҳисобланмаймиз. Нима учун Россия бизга қурол-яроғ, танк ва ўқ дорилар бермаяпти? Ахир биз коллектив хавфсизлик тўғрисидаги шартномага амал қилган ҳолда ёрдам сўраб Эрон ва Покистонга мурожаат қиляпмиз...» Ислом уйғониш партиясининг бошқа раҳбарлари ҳам худди шундай баёнот билан чиқишди.

Тоғли Бадахшон ўзининг қулай географик шароити билан кўпдан буён наркобизнес корчалонлари диққатини жалб қилиб келарди. Турмуш кечиришнинг оғирлиги ишсизлик кўплаб помирликларни «заҳри қотил» етиштиришга, қайта ишлаш ва жўнатиб туришга мажбур қилиб қўйган. Бажарилган ишнинг тегишли қисмига бартер бўйича ўқ отиш қуроллари, «стингер» ракеталари олиб турилган. Муҳолифлардан анча-мунча ажнабий қурол-яроғ қўлга олинган. Ис-

43.

роилнинг «Узи» автоматлари. Американинг М-16 автоматик милтиқлари, Хитойда ишлаб чиқарилган гранаталар ва гранатомётлар шулар жумласидандир. Тожикистоннинг нуфузли идоралари бу қуролларнинг кўпчилиги Эрондан бу ёққа мунтазам равишда келиб турган инсонийлик ёрдами таркибида бўлган, деб ҳисобламоқда.

Эндиликда шуни ишонч билан айтиш мумкинки, жангари ақидапарастларни замонавий қурол-яроғ билан таъминлашда қатор чет давлатларининг махсус хизматлари катта роль ўйнаган. Гапимиз қуруқ бўлмасин учун фактларга мурожаат этайлик. Кўпчилик мамлакатларнинг жуғрофий-сиёсий режаларида Тожикистон муҳим ўрин тутади. Чунки, улар Марказий Осиё минтақасига ялпи ўз таъсирини ўтказиш бўйича тузган узоқ муддатга мўлжалланган дастурларида мазкур республикадан оралиқ бўғин сифатида фойдаланишни назарда тутишади. Ўз ташқи сиёсатида «ислом революциясини экспорт қилиш»ни қатъий қоида қилиб олган эронликлар алоҳида фаоллик кўрсатмоқдалар. Яхши маълумки, Душанбедаги Эрон элчихонаси қозилик билан жуда яқин муносабатда бўлган, руҳонийлар раҳнамосига маслаҳатлар бериб турган. Бунинг замирида гўё форслар ва тожикларнинг этник ва маданий яқинлик негизида ана шундай яқин ўзаро таъсирлари мустаҳкамланиб боради, деган асос ётарди.

Бундан ташқари, Эроннинг кенг кўламдаги режасига кўра бир томондан, Тожикистон минтақада тобора кучайиб бораётган туркийлар таъсирига ғов қўйиш ва мавжуд ғарбпарастлик кайфиятини сусайтириш учун асос бўлса, иккинчи томондан, Тожикистонни ўз манфаатларига бўйсундириш ғояси ётарди. Исломчилар, афтидан Марказий Осиёнинг бошқа республикаларида ўз ҳукмронликларини ўтказиш ва ўрнатиш учун кўприк барпо қилишни мўлжаллашганди.

Афғон мужоҳидлари раҳбарларининг ўз сиёсий интилишларида «тожик омили»дан фойдаланишлари ҳам ўз ўзидан тушунарли. Г. Ҳикматёр учун тожик маслакдошларини қўллаб-қувватлаш дунёда ислом ақидапарастлигини кенг тарқатиш йўлини тасдиқлашгагина эмас, балки афғон шимолидаги ашаддий душмани — ўзбек генерали Р. Дўстумнинг мавқеини сусайтириш ҳамдир.

Бироқ афғон мужоҳидлари, бошқалардан фарқли ўлароқ, унча кўп иш қила олмайдилар. Улар ҳозирча фақат қурол-аслаҳа ва жангариларни етказиб беришга қодирдирлар.

44.

• *Ўзбекистон ва жаҳон*

ТИНЧЛИК ҚАСАМЁДИ

Халқлар тинчлик орзуси билан яшайдилар. Бу тотли сўз минг йиллардан буён инсониятнинг эзгу шиори бўлиб келган. Мустақилликни мустаҳкамлаш учун ҳам хотиржамлик ва осойишталик сув билан ҳаводек зарур. Куни кеча Тошкентда Тинчлик қасамёди маросими тантанали нишонланди.

Ўзбекистон Дўстлик уйида бўлган бу тадбирни ўтказиш учун Япония Тинчлик қасамёди маросимлари ташкилоти хайъати меҳмон бўлиб келди. Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Халқаро маданий ва маърифий алоқалар миллий уюшмаси раиси Н. Ё. Ғойибов, Япония хайъати раҳбари Т. Ясуда, Япониянинг Ўзбекистондаги ишончли вакили Хино, Ўзбекистон — Япония дўстлик жамияти раиси, Ўзбекистон халқ депутати Ш. Шоабдураҳимов республикамизда тинчлик ва барқарорлик қасамёди маросими мустақиллигимизга хизмат қилажаги ҳақида гапирдилар. Шундан кейин жаҳондаги 180 дан ортиқ мамлакатларнинг давлат байроқлари кўтарилди. Дўстлик уйи биноси олдидаги майдонга ўзбек, инглиз ва япон тилларида «Бутун дунёда тинчлик бўлсин» шиори битилган рамзий устун тантанали ўрнатилди.

— Бундай маросим республикамизда биринчи бор ўтказилиши, — дейди Наим Ғойибов биз билан суҳбатда, — унинг чуқур мазмуни бор. Ўзбекистон истиқлоли ва равнақи учун фақат тинчлик керак. Япон дўстларимизнинг бу ташаббусини мамнунлик билан кутиб олдик. Қасамёд тадбири чиндан ҳам шарофатли, сиёсий ва маданий маросимга айланди. Тадбирнинг энг муҳим фазилати — Японияда келтирилган 186 та миллий байроқ бўлди. Улар орасида Ўзбекистон Давлат байроғи борлиги ғоятда қувонарли ҳолдир. Демак, бизнинг ҳам миллий байроғимиз жаҳон тинчликсевар мамлакатларини кезмоқда.

Абдулла ПЎЛАТОВ.

СУРАТДА: «Дўстлик уйи» олдида Тинчлик устуни ўрнатилиши маросими.

В. ПАНОВ сурати.

• *Фельетон ўрнида*

МОЛ ЎҒРИЛАРИ

Бозор иқтисодига ўтилаётган даврда кўпчилик босар-тусарини билмай қолди. Аҳвол шу даражага етдики, бирор яхши-ёмон хабар ҳеч кимни таажжубга солмай қўйди. Ён қўшнимиз даллол, ошнамиз кичик корхона соҳиби, яна бири миллионер... Аммо яна бир танишимиз «ҳалиги»ларга қўшилиб кетибди. Энди уни бутун қишлоқ танирмиш, «палончи» деса кўпчилик зириллармиш. Бу каби давргагина хос бўлиб қолган манзара тагида қандайдир ноўрин, нолойиқ иш бор, қайсидир нуқтада ўша қишлоқдошимизга бепарволик, лоқайдлик туртки берган, баъзан қўллаган ҳам...

Ғаллаорол районида мол ўғрилари пайдо бўлибди, деган гапларнинг ўзиёқ ўта тасодифий саналарди бир пайтлари. Бугун исботланган жиноят ҳақиқатан ҳам районда мол ўғрилари гуруҳи иш олиб борганлигини кўрсатди. Энг ачинарлиси шундаки, жиноятчилар ҳали ғўр, балоғат ёшига етмаган, бунинг устига кимнингдир ўғли, фарзанди, қайсидир хонадоннинг суюклиси ҳам. Ана шу ота-оналар, ака-опаларнинг лоқайд муносабати гўё уларга туртки «илҳом» бераётгандек. Чунки жиноятнинг кўлами кетма-кет катталашиб, ўғирланган моллар баҳоси тобора қимматлашиб бораверган.

Район ички ишлар бўлимининг тезкор қидирув гуруҳи томонидан «Мол ўғриларини тутиш» операцияси ўтказилди. Фуқароларнинг шахсий мулкларини ва давлат мулкини яширинча ўғирлаш ва сотиб фойда орттириш мақсадларида ўзаро жиноий тил бириктирган 11 нафар фуқаро энди қилмишларидан пушаймон.

Хўш, ҳаром мол-дунё кимга вафолик қилган ўзи? Ёки ўғрилик, талон-торожлик орқасида косаси оқарган, кўнгли тўқ турмуш кечирган борми?

К. Маркс номли давлат хўжалигида жойлашган Чаянли қишлоғилик У. Юсупов номли 54-ўрта мактабнинг ўқувчиси Давлат Маматқобилов ана шу операция қаҳрамонларидан биридир. Дастлаб у Ғаллаорол шаҳридаги Охунбобоев кўча 12-уйда истиқомат қилувчи танишн Ширин Тошмаматовдан қўй олиб келсам оласизми, деб сўрайди ва «ҳа» жавоби бўлгач, ишга киришади, Маматқобилов ўша куни кечаси танишлари Акбар Сайдазов ва Қаҳрамон Тошмуродовга ўз режасини айтади ва йўлга чиқадилар. Улар Чаянли қишлоғидаги молхонадан бир қўй ўғирлайдилар ва уни Тошмаматовга 600 сўмга пуллайдилар. Тошмаматов балоғатга етмаган ўсмирларни тўғри йўлга солиш ўрнига болали қўй олиб келганларингда минг сўм берар эдим, дейди уларни яна қизиқтириб. Шундан сўнг Маматқобиловнинг бу кичик «молтопар»лар гуруҳи фуқаро Зокир Оқбўтаев қўйлари турадиган молхонага қазовлар Қаҳрамон Тошмуродов билан К. Маркс номли давлат хўжалиги 4-бўлим фермасига йўл оладилар. Қуруқ қайтмай ўрганганлар бу сафар бир таначани етаклаб чиқадилар Босим Раҳмонов акаси Ботирни чақириб чиқади. Хуллас, савдолашиб 3 минг сўмга сотадилар. Эътибор беринг-а, молнинг ўғирланганлигини билиб, 6 минг сўмга арзигулик бўлса ҳам 3 минг сўмга оладилар. Бу ўзига хос рағбатлантириш холос. Айтадиларки, жамият учун жиноятчидан кўра жиноятни хаспўшлайдиган, «кўнгилчанлик» билан ёпди-ёпди қиладиганлар кўпроқ хавфли.

Ўша 3 минг сўмлик фойдадам ранжида қиладилар ва бу ердан бир бош қўй ва икки қўзини ўлжа қилиб олиб чиқадилар. Мижоз Ширин Тошмаматов 800 сўмни насия қилиб, 600 сўмни нақд беради. Энди бу фаолият натижалари Маматқобиловни қониқтирмай қўяди. У дангалроқ ҳаракат қилгиси, атайлаб қилганга яраша улуш олгиси келади. Ғаллаорол шаҳридаги таниши Босим Раҳмоновни учратиб қолганида «мол бор, оласизми» деб қармоқ ташлаб кўради. Таниши ҳам «олиб келавер», дейди ва ўз манзили — Улуғбек кўчаси 1-уйни кўрсатади. Энди Маматқобилов ва Сайдани кўзламай вақтида жиноятни ошкор қилишганида ака-ука Раҳмоновлар ҳам юзи қора бўлиб, судда айбдор сифатида жавоб бермас, Маматқобилов гуруҳининг кейинги қилғиликлари олдини олишган бўларди.

Сайфин қишлоғилик Азиз Тугаловникига аҳдлашувга биноан Давлатнинг таниши Расул Эшбеков келади ва учовлон ишга киришадилар. Улар Сайфин қишлоғидаги фермадан тунги соат 22.30 ларда бир бош сигирни етаклаб чиқадилар. Сигирни эски танишлари Ширин Тошмаматовга пулламоқчи эдилар, аммо Ширининг отаси сигирни олмасликларини билдиргач, яна Раҳмоновларга мурожаат қилишади. Сигир 5 минг сўмга пулланади. Маматқобилов «бошлиқ» сифатида «даромад»ни тақсимлайди: жўраларнинг бирига 500, иккинчисига 1000 сўм беради. Қолган 3500 сўм ўзига. Бу оддий ишчининг ойлик маошига тенг келарди. Бу мўмай пуллар Маматқобиловнинг руҳига руҳ қўшди. Нафси ҳакалак отди. Албатта, кўза кунда эмас, кунида синади. Бу мақол олдунё, ҳирсига тўйинган Маматқобиловчиларга ёт эди. Давлат ҳамроҳи Акбар билан Чаянли қишлоғидаги тўйдан чиқишар экан, ошналари Босим Раҳмоновга яна бир «совға» қилиш ғояси туғилди. Тажриба етарли...

Қишлоқда ҳамма ширин уйқуда. Ой ёруғида тунги шарпалар Чаянлидаги фуқаро Сайдазимов ҳовлисига ташриф буюришди. Осон қўлга киритилган бир бош қорамолни отасининг мулкидек Раҳмоновга 3 минг сўмга сотишди. Пули арра қилинди.

Юқоридаги тафлисот мол ўғриларининг бир туркум фаолияти холос. Жиззах политехникуми ўқувчиси Шароф Ғаниев, 6 нафар фарзанднинг онаси Зарҳол Раҳмовалар ҳам қайсидир улушда иштирокчи бўлган бошқа маккорликларнинг ҳам миси чиқди. Масала ечими ойдинлашган сайин операцияларда иштирок этувчиларнинг ижтимоий келиб чиқиши, дунёқарашлари таажжубга солади кишини. Нафақахўр Қаршибой Тошмаматов 9 фарзанднинг отаси, ўғли Шириннинг ўғирлик молни савдолашиб олганига гувоҳ бўлди. 5—4 сўмлик фойдани деб нега Қаршибой ота диёнатни унутди? Мактаб ўқувчилари бўлмиш Қаҳрамон Тошмуродов, Давлат Маматқобилов, Акбар Сайдазовларнинг ота-онаси, қавм-қариндоши, маҳалладаги оқсоқоллар, айниқса мактаб маъмурияти бу жирканч ишларга нега бефарқ қарашди? Нега одамлар бу каби аҳлоқимизга ёт, урф-одатимизга зид иллатлар ва қонунбузарликларни кўра-била туриб тегишли идораларга, ички ишлар органларига ўз вақтида хабар беришмади? Нега бу қадар бепарвомиз? Бу каби иллатларнинг урчишида бизнинг лоқайд, бепарволигимиз дард устига чипқон бўлмаяптими? «Ёпди-ёпди» қилиш ўзини билган инсонга иснод, жиноятдан оғир жазо эмасми?

Абдурашид МЕЛИБОЕВ,
Ғаллаорол район прокурори, кичик адлия маслаҳатчиси.
Ҳусан ЭРМАТОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

• *Китоб жавонингизга*

«БОБУР ВА АНДИЖОН»

Не ерда бўлсанг, эй гул,
андадур чун жони Бобурнинг
Ғарибингга тараҳҳум айлагилким,
Андижонийдир.

Бу бетакрор ва нафис мисралар улуғ шоир ва шоҳ Заҳириддин Муҳаммад Бобур қаламига мансубдир. Маълумки, Бобурнинг ғазаллари, рубоий ва маснавийлари, насрий асарларига — умуман бой меросига хос бадиий хусусиятларни унутиб, уларни Ўрта Осиё, Афғонистон ва Ҳиндистон тарихи, жуғрофияси ҳамда маданияти учун қимматли бир манба деб қарайдиган бўлсак, шубҳасиз, бу асарлар муаллифи кўз ўнгимизда доимо Ватан туйғусида, она-юрт фироқида ўртаниб юрган инсон сифатида гавдаланади.

Бобур ижодига, унинг бой тарихий меросига ҳамиша катта қизиқиш билан қараб келинган. Тарихчи олим Сайфиддин Жалилов «Бобур ва Андижон» рисоласини Заҳириддин Муҳаммад Бобур таваллудининг 510 йиллигига бағишлаган. («Ўзбекистон» нашриёти 1993 йил) Ушбу рисолада забардаст шоир, серқирра олим ва атоқли давлат арбоби Бобурни доимо Ватан туйғусида, она-юрт фироқида ўртанган инсон сифатида гавдалантирар экан, асосий диққат-эътиборни Андижон шаҳри тарихи билан боғлиқ қатор муаммоларни ёритишга қаратади. Андижон кўҳна ва қадимий шаҳар. Афсуски, бугунги авлод бу ҳақда етарлича маълумотга эга эмас. Рисолада эса, узоқ йиллар олиб борилган изланишлар натижаси ўлароқ, шаҳар қалъа деворининг шимолий ва ғарбий изӏлари, қадим Андижон арки ҳақида қимматли фикрлар баён этилган. Бобур давлатининг пойтахти бўлмиш Андижон шаҳрининг Ўрта асрдаги қиёфасини ўрганишга бағишланган дастлабки уриниш сифатида яратилган ушбу мўъжаз тўплам мухлисларда илиқ таассурот қолдиришига ишонса бўлади.

Китоб Ўзбекистон Фанлар академияси мухбир аъзоси, профессор Бўрибой Аҳмедовнинг умумий таҳрири остида чиққан.

МАҚОМ СИРЛАРИ ЎРГАТИЛМОҚДА

Мақом — ота-боболаримиздан бугунги ва келажак авлод учун қолдирилган жуда катта ва бебаҳо маданий меросдир. Кўҳна бу санъатга Хоразмда ҳам яқин вақтларгача етарли аҳамият берилмай қўйган эди.

Кейинги уч-тўрт йил ичида бу борадаги эътиборсизликка кескин чек қўйилди. Вилоят телевидение ва радиоэшиттириш комитети қошида воҳанинг машҳур санъаткори, мақом ижрочилигининг таниқли билимдони, Ўзбекистон халқ ҳофизи Рўзимат Жуманиёзов раҳбарлигида мақомчилар дастаси ташкил этилди, музика билим юрти ва мактаблари қошида оромбахш бу санъат сирларини, унинг анъанавий ижро асосларини ўрганиш бўлимлари очилди. Концерт дастурларидан ҳам мақом куй ва қўшиқлари доимий ўрин оладиган, уста мақомчиларнинг тез-тез беллашув — айтишувлари уюштириладиган бўлиб қолди.

Яқинда Матюсуф Харратов номидаги Урганч музика билим юртида республикамизнинг атоқли мақом ижрочилари иштирокида бўлиб ўтган семинар-кенгаш худди ана шу долзарб муаммо — мақом сирларини, ўрганиш масалаларига бағишланди.

«Ўзбекистон овози» мухбири.

«Ўзбекистон овози»нинг навбатдаги сони 21 майда чиқади.

Ўзбекистон овози

ХАРЧИНОМА

ДИҚҚАТ, ДИҚҚАТ!

ЦЕМЕНТ, ҒИШТ ЗАВОДЛАРИ, ИССИҚЛИК ЭЛЕКТРОСТАНЦИЯЛАРИ, ҚОЗОНХОНАЛАР РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Оҳангарон қурилиш материаллари саноати ишлаб чиқариш бирлашмаси 300 даражага чидайдиган, аъло сифатли иссиқбардош темир-бетон блоклари ва плиталар ишлаб чиқара бошлади.

Ўзингизга маъқул бўлган турли шаклдаги иссиқбардош темир бетон блоклари ва плиталардан фойдаланиш монтаж ишлари ҳамда печларни таъмирлашда вақтингизни икки бараваргача тежайди. Бундан ташқари иссиқбардош блоклар ғиштларга нисбатан арзон. Битта Ғишт заводи печини монтаж қилиш учун зарур маҳсулотларни икки ойда тайёрлаб берамиз.

Бизнинг манзилгоҳ: 702343, Тошкент вилояти, Оҳангарон тумани, Эйвалек шаҳарчаси, «Оҳангарон» қурилиш материаллари» саноат ишлаб чиқариш бирлашмаси.

Тел: (код — 371-64) 5-59-84, 5-29-40.

«АГРОФУР» ҚЎШМА КОРХОНАСИ АҲОЛИ ВА ХЎЖАЛИКЛАРДАН ИШЛАТИЛГАН ПОЛИЭТИЛЕН ПЛЕНКАСИНИ ҚАЙТА ИШЛАШ УЧУН СОТИБ ОЛАДИ. ҚАЙТА ИШЛАНГАН ПОЛИЭТИЛЕН ПЛЕНКАСИ БУЮРТМАЧИГА КЕЛИШИЛГАН ШАРТЛАР АСОСИДА РЕАЛИЗАЦИЯ ҚИЛИНАДИ.

ТЕЛЕФОН: 92-29-63.

ФУҚАРОЛАР ДИҚҚАТИГА!

Қирғизистон Республикаси ўз миллий валютасини жорий этиши муносабати билан ва республикалар ўртасида янгича ҳисоб-китоб йўлга қўйилмаганлиги туфайли шу масала ҳал этилгунга қадар 1993 йилнинг 16 майидан бошлаб, Қирғизистон ҳудудига барча турдаги почта жўнатмаларини қабул қилиш тўхтатилганлигини маълум қиламиз.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АЛОҚА ВАЗИРЛИГИ ЎЗБЕКИСТОН ПОЧТАСИ КОНЦЕРНИ

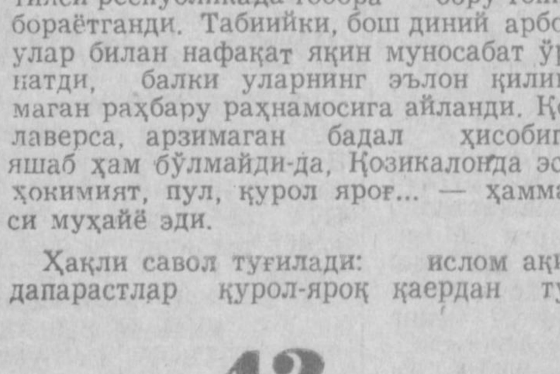

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 ТОШКЕНТ, ГСП, ЛЕНИНГРАД КУЧАСИ 32-УЙ.

МУАССИСЛАР:
ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ ВА «ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»

РЕДАКЦИЯЛАР:
Иқтисодий ҳаёт — 33-47-80, 32-53-14.
Ижтимоий ҳаёт — 33-21-43, 32-53-16.
Жиноятчиликка қарши кураш —33-76-04, 32-26-70.
Вилоят мухбирлари — 33-12-16, 32-57-20.
Хатлар, ахборот ва спорт — 33-12-56, 32-55-16.
«Осиё бозори» — 33-41-89, 32-55-70.
Котибият — 33-72-83, 32-53-06.
Эълон ва билдирувлар — 32-54-12.

Шароф Рашидов фонди — 33-20-36, 32-54-35.
Қабулхона — 32-55-15.

ЎЗ МУХБИРЛАРИМИЗ:
Андижонда — 4-48-85; Қаршида — 3-25-79;
Бухорода — 3-96-12; Самарқандда — 35-22-90;
Гулистонда — 2-26-22; Урганчда — 6-72-60;
Жиззахда — 3-31-86; Термизда — 2-23-01.
Навоийда — 3-74-76. Фарғонада — 6-37-16
Нукусда — 2-42-62;

Навбатчи муҳаррир: У. ФАЙЗИЕВА.

● Бирорта ҳам хат редакция эътиборидан четда қолмайди.
● Эълонлар кечиктирмай чоп этишга кафолат берилади.
● Қўлёзмалар ҳажми чекланмайди.
● Рўйхатдан ўтиш тартиб № 000120.

Газета офсет усулида А—2 форматда босилади.
Ҳажми 2 босма табоқ, тиражи 166.770 нусха.
Босишга топшириш вақти — 21.00, топширилди — 21.50.
Г—221. № 91.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси 41-уй. 1 2 3 4 5 6.